БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 150

7 СЕНТЯБРЬ СЕШАНБА 1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Йиғим-терим ишларини ҳамма жойда муваффақиятли ўтказиш учун курашайлик!

Оржоникидзе районидаги Киров номли колхознинг илғор теримчиси ўрток **Ҳадича Ҳурматова** ўтган йили 11 минг килограмм пахта терган эди. У бу йилги мавсумда 15 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олди. Ўрток Ҳурматова шу кунларда ҳар куни 110 — 120 килограммлаб пахта териб, ҳаммага намуна бўлмоқда. **Суратда:** илғор теримчи ўрток **Ҳ. Ҳурматова.** 2. Маленков номли колхознинг ўртоқ **Бувинисо Йўлдошева** бошлиқ звеносида пахта терими қизғин давом этмоқда. Звено бошлиғи ўртоқ Йўлдошеванинг ўзи бу йил 15 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олди. У шу кунларда ҳар куни 75—80 килограмм пахта термоқда. **Суратда:** колхоз комсомол ташкилотининг секретари **А. Муҳиддинов** ва бригада бошлиғи **Ю. Абдурозиқов** ўртоқлар ўртоқ **Йўлдошева** терган пахтанинг сифатини текшириб кўрмоқдалар.

Й. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Қишлоқ хўжалиги юксалишининг янги ғалабалари сари

Совет халқи доно йўлбошчи ва етакчи куч бўлган Коммунистик партия етакчилигида коммунизм қурилишининг янги-янги ғалабалари сари шаҳдам қадамлар блан олға бормоқда. Тарихнинг ҳақиқий яратувчиси, коммунизм ижодкори бўлган совет халқининг коммунистик жамият барпо этишга бўлган буюк иродаси Коммунистик партия томонидан қўллаб-қувватланмоқда. Партия, халқнинг буюк кучини ўзининг доно ақли, ташкилотчилик, йўлбошчилик қобилияти блан коммунистик жамият қуришнинг улуғвор вазифаларини ҳал этишга сафарбар этмоқда. КПСС Марказий Комитети сентябрь, февраль-март ва июнь Пленумларининг қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини юксалтиришга қаратилган қарорлари ва бу қарорларнинг турмушда амалга оширилиши партиянинг коммунистик қурилиш ишларига раҳбарлик қилишга қобил эканлигини кўрсатувчи яна бир далилидир.

Коммунистик партия мамлакатимиз халқ хўжалиги ва маданий ҳаёти олдида турган улуғвор вазифаларни, халқимизнинг эҳтиёжларини жуда тез сезади ва уни ҳал этиш тадбирларини ўз вақтида белгилайди. Партия халқимизнинг энг кичик талаб ва эҳтиёжларини ҳам ҳисобга олади, уни қондириш чораларини кўради. Коммунистик партия жамият тараққиётининг об'ектив қонунларига амал қилиб мамлакатимизда доно раҳбарликни амалга оширмоқдаки, унинг негизида халқ хўжалигимиз тобора тез ривож топмоқда, халқимизнинг моддий ва маданий фаровонлиги ошмоқда.

Бугун КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» деб чиқарган қарорига бир йил тўлди.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорида мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш, яқин икки-уч йил ичида аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари блан, енгил саноатни хомаш'ё блан та'минлаш мақсад қилиб қўйилган эди. Бу қарорнинг амалга оширилиши колхозчи деҳқонлар хўжалигини бадавлат ва тўқ хўжаликка айлантиришни, колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлашни, мамлакатимиздаги иқтисодий манфаатлари бир-бирига мустаҳкам боғлиқ бўлган ишчилар синфи блан колхозчи деҳқонлар иттифоқини янада мустаҳкамлашни та'минламоқда. КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарори, шунингдек февраль-март ва июнь Пленумларининг қарорлари тобора яқинроқ ва равшанроқ кўринаётган коммунистик келажагимиз йўлларини равшан ёритиб бермоқда. Шу қисқа давр ичида мамлакатимиз қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларида катта ўзгаришлар юз берди. Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги оғир индустрия негизида янада юксалди. Колхоз, совхозларимиз механизация блан тобора кўп та'минланмоқда, фан ютуқлари қишлоқ хўжалигимизга тобора кенг кириб бормоқда. Сентябрь Пленумидан кейинги бир йил ичида ғаллачилик, чорвачилик, пахтачилик, ипакчилик ва бошқа соҳаларда зўр юксалишга эришдик. Янги ерлар ўзлаштирилди, улар боғу-бўстонларга, экинзорларга айлантирилди.

Партия ва ҳукуматимизнинг халқ хўжалигимизнинг барча тормоқларини, айниқса қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга қаратилган тадбирларини амалга оширишда халқимизнинг буюк ижодкорлик кучи ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Зўр ижодий куч, ғайрат ва ташаббус эгаси бўлган ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва барча меҳнаткашлар партиямиз томонидан қўйилган вазифаларни шараф блан бажармоқдалар.

КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини амалга оширишда республикамиз, шу жумладан областимиз меҳнаткашлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Республикамизда фақат 1954 йилнинг ўзидаёқ пахта экиладиган ерлар 1280 минг гектарга етказилди. Октябрь районидаги икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати Ҳамроқул Турсунқулов раислик қилаётган Каганович номли колхоз пахтадан йилдан йилга мўл ҳосил етиштирмоқда. Бу колхоз 1953 йилда ҳарбир гектар пахта майдонидан 38 центнердан пахта ҳосили олди. Колхознинг ўтган йилги пул даромади 20 миллион сўмни ташкил этди. Каганович номли колхоз пахтакорлари партиямиз Марказий Комитети Пленумларининг қарорларидан руҳланиб янада фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Областимиз пахтакорлари партия ва ҳукуматимизнинг қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш тўғрисидаги қарорларини амалга оширишда ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Сирдар'ё районидаги «Ҳақиқат» колхозининг а'золари 1952 — 1954 йиллар ичида 296 гектар янги ерни ўзлаштирдилар ва бу ердан 236 гектарига пахта экиб, унда мўл ҳосил етиштирдилар. Мирзачўл, Бўка, Верхне-волинск, Сирдар'ё ва бошқа районларда янги ерларни ўзлаштириш, уларни пахтазор водиларга айлантириш ҳаракати тобора авж олиб бормоқда. Бўка район колхозчилари ва механизаторлари фақат шу йилнинг ўзидаёқ 685 гектар партов ва ботқоқлик ерларни ўзлаштирдилар. Райондаги Карл Маркс номли қишлоқ хўжалик артели а'золари бу йил 100 гектар янги ерни ўзлаштирди.

Халқимизнинг меҳнат соҳасида кўрсатаётган қаҳрамонликлари совет кишиларида меҳнатга янгича муносабатни майдонга келтирмоқда, меҳнат қилиш ҳарбир совет кишисининг шон ишига, шуҳрат ишига, қаҳрамонлик ишига айланиб қолмоқда. Партия ва халқ бирлиги энг мураккаб масалаларни ҳам муваффақиятли ҳал этиш имконини бермоқда.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорини амалга ошириш соҳасидаги бу муваффақиятлар партия ташкилотларининг тўғри раҳбарлиги негизида юзага келди. Партия ташкилотлари ўз ишларини КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорлари асосида қайта қурдилар, партиявий-сиёсий ва партиявий-ташкилий ишларни янада жонлантириб юбордилар. Партия ташкилотларининг КПСС Марказий Комитети сентябрь, февраль-март ва июнь Пленумлари қарорлари асосида колхоз, совхоз, МТСларни малакали мутахассис кадрлар блан та'минлаш юзасидан олиб борган ишлари катта ижобий натижалар берди. Областимиз колхоз, совхоз ва МТСларига партия чақириғига жавобан жўнаб кетган минг-минглаб кадрлар армияси Пленум қарорларини ҳаётда амалга оширишда фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Аммо шуни ҳам айтиш керакки, ба'зибир партия, совет ва хўжалик ташкилотлари ўз ишларини ҳалигача ҳозирги куннинг талаблари даражасига кўтара олганлари йўқ. Улар КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорларини сусткашлик блан амалга оширмоқдалар. Ба'зибир партия ташкилотлари бўлса колхоз, совхоз ва МТСларни мутахассис кадрлар блан та'минлашга етарли э'тибор бермаётирлар. Пахтачиликни ривожлантириш, жамоат чорвачилигини янада юксалтириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш, сабзавот ва картошка етиштириш, янги ерларни ўзлаштиришдаги имкониятлардан етарли фойдаланмаётган партия хўжалик ва совет ташкилотлари ҳам бор.

Областимиз партия ташкилотлари олдида КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини амалга ошириш юзасидан ҳали жуда катта вазифалар турибди. Партия, совет ва хўжалик ташкилотлари ўз ишларини Пленум қарорлари асосида янада мустаҳкам қилиб қурабоnишлари, ҳозирги куннинг вазифалари даражасида туришлари керак. Партия ташкилотларининг хўжалик ташкилотларига раҳбарлигини янада кучайтириш лозим.

Республикамизда, шу жумладан областимизда пахта йиғим-теримининг энг мас'улиятли даври бошланди. Ҳозирги кунда пахта йиғим-терими оммавий тус олмоқда. Партия ташкилотлари ғанимат кунларни қўлдан бермасдан областимиз далаларида етишган мўл ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олиш чораларини кўришлари зарур. Пахта йиғим-теримида механизациядан, пахта териш машиналаридан кенг фойдаланишни та'минлаш партия ташкилотларининг диққат марказида туриши керак.

Партиямиз Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини амалга ошириш пахта йиғим-теримини ўз вақтида, сифатли қилиб ўтказиш блан боғлиқ эканлигини бир минут ҳам унутмаслик керак.

Партия ташкилотларининг кенг меҳнаткашлар оммаси блан алоқасини янада мустаҳкамлаб, КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорларини амалга ошириш учун умумхалқ ҳаракатини янада кучайтириб юборайлик!

СССР халқ артисти композитор Д. Д. Шостаковичга халқаро тинчлик мукофоти топширилди

4 сентябрьда Союзлар Уйининг Колонна залида СССР халқ артисти, композитор Д. Д. Шостаковичга Халқаро тинчлик мукофоти топширилишига бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди.

Тинчликни ҳимоя қилувчи Совет комитети ва СССР Совет композиторлари союзининг таклифига мувофиқ, отоқли композитор ва жамоат арбобини тақдирлаш кечасига Москва корхоналарининг вакиллари, ёзувчилар, композиторлар, артистлар, олимлар тўпландилар. Кечада Жаҳон Тинчлик Кенгашининг бош секретари Жан Лаффит, Жаҳон Тинчлик Кенгашининг секретари Айвор Монтегю, Халқаро тинчлик мукофотларини белгиловчи жюрининг раиси, турк шоири Нозим Ҳикмат ҳозир бўлдилар.

Совет композиторлари союзининг бош секретари Т. Хренников кечани очатуриб, бундай деди:

— Шостаковичнинг номи бутун дун'ёга машҳур. Унинг асарлари ўз Ватанига, ҳаётга, инсонга муҳаббатдек юксак ватанпарварлик ҳислари блан суғорилган. Биз ўртоғимиз Дмитрий Дмитриевич Шостаковичга самимий ҳурмат туйғуларимизни изҳор қиламиз ва уни юксак фахрий мукофот блан — унга Халқаро тинчлик мукофоти лауреати унвонининг берилиши блан чин қалбимиздан табриклаймиз.

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг бош секретари Жан Лаффит йиғилганларнинг қизғин қарсаклари остида Жаҳон Тинчлик Кенгаши ва унинг раиси Жолио-Кюри номидан Д. Д. Шостаковичга Халқаро тинчлик мукофотини топширади.

Жан Лаффит ўз нутқида бундай деди:

— Бу мукофот давримизнинг энг йирик композиторларидан бири сифатида барча мамлакатларда танилган сан'аткорга, ўз Ватанининг отоқли гражданигагина берилаётгани йўқ. Бу мукофот ўз ижоди блан халқлар дўстлиги ва қардошлиги ишига кейинги йиллар давомида муҳим ҳисса қўшган кишига берилмоқда.

Кечада турк шоири Нозим Ҳикмат, ёзувчи И. Эренбург, СССР Маданият министрлигининг коллегия а'зоси Д. Кабалевский, композитор А. Хачатурян ва Москва консерваторияси директорининг ўринбосари Г. Орвидлар нутқ сўзладилар.

Д. Д. Шостакович жавоб нутқи сўзлади. Кеча қатнашчилари уни самимий кутиб олдилар.

— Жаҳон Тинчлик кенгаши, — деди у, — менга Халқаро тинчлик мукофоти бериб, катта ҳурмат кўрсатди.

Юксак мукофот менга тинчлик ва халқлар дўстлиги учун шундай курашиш мажбуриятини юклатадики, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик учун буюк кураш ҳаракатига бошчилик қилаётган улуғ совет халқининг фарзанди деган юксак номни ҳамиша шараф блан сақлаб қолиш мумкин бўлсин.

Кечанинг охирида Халқаро тинчлик мукофоти лауреати Д. Д. Шостакович асарларидан концерт берилди. (ТАСС).

Қолоқ колхознинг дастлабки ютуқлари

Ленин номли колхоз кўп йиллардан бери қолоқ колхоз ҳисобланарди. Пахта тайёрлаш давлат плани бажарилмас, жамоат чорвачилигининг маҳсулдорлиги камайиб кетган эди. Колхозда мўл пахта ҳосили етиштирилган тақдирда ҳам колхоз раҳбарларининг мас'улиятсизлиги туфайли ҳосилни йиғиб-териб олишда нобудгарчиликка йўл қўйиларди.

Кейинги вақтда Мирзачўл район партия комитети Ленин номли колхозни малакали раҳбар кадрлар блан мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берди. Қўшни паррандачилик совхозининг ишчилари колхозга яқиндан оталик ёрдамини кўрсатдилар; ғўза қатор ораларини ишлашда, ернинг мелиоратив аҳволини яхшилашда кўп меҳнат қилдилар. Район партия комитети колхознинг партия хўжалик ишлари блан чуқур танишиб чиқди. Колхозчиларнинг ҳисобот сайлов йиғилиши ишчан, ташкилотчи, билимли, райком а'зоси ўртоқ Йўлдошевни раисликка якдиллик блан сайлади.

Район партия комитетининг 2-нчи МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Султонов колхозчиларни ишга чиқаришда правление ишига яқиндан амалий ёрдам берди, ишга чиқмовчи, меҳнат минимумини бажармовчилар блан алоҳида-алоҳида суҳбат қилиб, партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини кескин равишда ривожлантириш тўғрисидаги тарихий қарорларини уларга чуқур тушунтирди. Натижада колхоздан четлашиб юрган 10 дан ортиқ колхозчи ишга актив қатнашадиган бўлди. Колхоз партия ташкилоти бригада ва звеноларда тузилган социалистик мусобақа шартларини ўз вақтида бажарилиши устидан раҳбарлик қилди. Ғўза қатор ораларини ишлашда агротехника қоидаларини бузилиш ҳолларига қарши қаттиқ курашди. Партия ташкилотининг колхоздаги ҳарбир иш устидан қаттиқ талабчанлик ўрнатиши туфайли колхозда мўл ҳосил етиштириш учун кескин кураш олиб борилди.

Механизаторлар блан ҳамкорликда ишлаган колхозчилар экин кампанияси бошланиши блан дала шийпонларига кўчиб чиқдилар ва ҳар куни иш вақтидан унумли фойдаланган ҳолда меҳнат қилдилар. Колхозда ишнинг сонига эмас, сифатига кўпроқ аҳамият берилди, звено принципи асосида ишлаш қат'ий йўлга қўйилди. Далада иссиқ овқат ташкил қилинди, ишланган меҳнат кунлар юзасидан пул ва ғалла аванслари берилиб турилди. Натижада ғўза парвариши ҳамавақт агротехника қоидалари асосида олиб борилди. Ўсишдан орқада қолаётган ғўзаларни қўшимча парвариш қилиш масалалари тез-тез бўлиб турадиган очиқ партия йиғилишида, правление мажлисида муҳокама қилиниб зарур тадбирлар белгиланди. Маражабов, Шоҳимардонов, Довбоев бошлиқ бригадалардаги паст ғўзалар қўшимча парвариш қилинганидан 15 — 20 тадан кўсак етиштиришга эришилди.

Бу йил 705 гектар пахта майдонидаги ҳосилнинг 60 проценти машина блан териб олинади. 4 та пахта териш машинаси ремонтдан чиқарилиб, теримга тахт қилиб қўйилди. Ўтган йили пахтаси машина блан теришга ажратилган пайкалларни ёввойи ўт босиб кетгани, баргини тўкишга эса расмий қаралгани учун териш машиналари унумсиз ишлаган эди. Бу йил бултурги хатоларга йўл қўймаслик чоралари кўрилди. Ғўзалар ёввойи ўтлардан тозаланди. Ғўзанинг баргини дорилаш учун дори сепучи аэропланларнинг қўнишига мослаб жой тайёрланди.

Ленин номли колхоз а'золари қўлга киритган дастлабки ютуқларини мустаҳкамлаб, самарали меҳнатлари туфайли етиштирилган мўл ҳосилни уюшқоқлик блан барвақт йиғиштириб олиш учун Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб меҳнат қилмоқдалар.

М. ҒОЗИЕВ.
Б. УМАРОВ.

Тожихон Мавлонова звеноси йиллик планни 15 ярим процент бажарди

ПИСКЕНТ. (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Райондаги Сталин номли колхознинг юқори ҳосилли бригада, звеноларида ғўзалар агротехника қоидалари асосида парвариш қилинганидан бўлуқ бўлиб етишди. Пахта барвақт очилабошлади. Теримга эрта киришилди.

Колхознинг ўртоқ Тоҳир Қамбаров бошлиқ бригада а'золари ғўза парваришида механизация воситаларидан яхши фойдаландилар. 100 гектар пахта майдонининг ҳаммасида ғўзалар яхши авж олиб, барвақт ҳосилга кирди. Шунинг учун ҳам бу бригада пахта теримига колхозда биринчи бўлиб киришди.

Бригаданинг 70 гектар пахта майдони машина блан теришга ажратилган. Машина блан териладиган пайкаллар алоҳида парвариш қилиниб, ғўзалар ёввойи ўтлардан тозаланди. Ғўза баргини тўкиш учун тайёргарлик ишлари бормоқда. Пахтаси қўл блан теришга ажратилган пайкалларда эса терим қизғин бораётир. Қўшни бригаданинг а'золари ҳам теримга ёрдамлашгани келдилар. Шу кунларда бригада йиллик планнинг 0,6 — 0,8 проценти миқдорида пахта топшираётир.

Тожихон Мавлонова бошлиқ звено колхозда илғор ҳисобланади. Звено теримчиларидан Сиддиқова, Раҳимбоева, Қамбарова каби ёшлар илғор теримчи деган шарафли номга эришдилар. Улар кунига 95 — 100 ва 125 килограммга етказиб пахта термоқдалар. Терим бошлангандан буён ўтган қисқа вақт ичида буларнинг ҳарбири 550 — 625 килограммдан пахта тердилар. Натижада Тожихон Мавлонова звеноси ҳозиргача йиллик планнинг 15 ярим проценти миқдорида пахта топширди.

Сталин номли колхознинг бошқа бригада, звеноларида ҳам пахта терими қизғин бораётир.

СЕНИ КУТМОҚДАМИЗ

...Эсимда ўша кун!
Ишдан қайтдиму,
Шошкандан сиғмадим кенг уйимга ҳам,
Хаёлимда қолди йўл, поезд, нуқул,
Чемодан кўринди қайга қарасам
Тонггача «ивирсиб» чиқдим мен шу хол,
«Қишлоқ китобларин» вароғлаб, боғлаб.
Тонггача ўргулиб, тинмай сўроғлаб,
На ўзинг тиндингу на тинди дазмол...
Бу «сир»ни сўйладим тонг бўзарган чоқ,
Ёзган аризамни бердим қўлингга.
Номингга ёзгандек ўқидинг узоқ,
Ва «имзо чекмайин» бердинг қўлимга...

Ҳечнарса демадинг,
Йўлимга чиқдинг,
Кўзингда ўйнади муҳаббат ёши...
Кузатдинг,
Кузатди гўёки мени
Иссиқ қучоғидан севги қуёшим.
Оқ йўл тилаб қолдинг,
Тумонат одам:
Қишлоққа жўнадик.
Ватан йўллади!..
Пахта босиб кетди қишлоқни, эркам,
Боғлари қулф урди,
Боғлар гуллади!
Нимасини айтай азизим, мана
СХМ команда кутади, қатор!
Сени кутмоқдадир мен блан яка

Ясаниб-тусаниб чексиз пахтазор.
Сени кутмоқдамиз диплом блан, қиз,
Сени кутмоқдадир ажойиб ҳаёт,
Сени кутмоқдадир кечаю кундуз
Гуллаган водилар, қишлоқлар обод!
Сени кутмоқдадир энг ширин дамлар,
Теримчи қизларнинг тонги ялласи!
Сени кутмоқдадир бунда тутиб бар,
Меҳнаткаш кунларнинг айни палласи!
...Эсимда ўша кун!
Партиямизнинг
Чақириғи блан турдик оёққа!
Шунчалар ҳаётбахш қуёш блан тенг
Меҳр ила кузатдинг мени қишлоққа!

1954 йил.

Туроб ТЎЛА.

Пахтачиликни янада ривожлантириш масалалари юзасидан Тошкентда илмий сессия бўлади

10 сентябрьда Тошкентда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институти (СоюзНИХИ)нинг пахтачиликни янада ривожлантириш масалаларига бағишланган қўшма илмий сессияси очилади. Сессия ишида СССР Фанлар Академияси, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси. Тожикистон ССР, Қозоғистон ССР, Туркманистон ССР, Озарбайжон ССР, Арманистон ССР Фанлар академиялари, СССР Фанлар Академияси Қирғизистон ва Молдавия филиаллари делегациялари, СССР Қишлоқ хўжалик, Совхозлар, Кенг истe'мол саноат моллари министрликларининг ходимлари ва мутахассислари, Ўзбекистон пахтачилик илғорлари, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг вакиллари қатнашадилар. Сессияга пойтахтнинг кўзга кўринган олимлари — Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик академиясининг президенти академик Т. Д. Лисенко, академиклар И. В. Тюрин, И. И. Артоболевский, СССР Фанлар Академиясининг корреспондент-а'зоси Н. А. Красильников ва бошқалар таклиф этилди.

Сессияда: «ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССР да 1954 — 1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарори ҳамда республика олимларининг вазифалари» ҳақида Ўзбекистон КП МК секретари И. В. Бабковнинг, «Ўзбекистон ССР да пахтачиликни комплекс усулида механизациялашни тугаллаш тўғрисида» Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министри ўринбосари Г. И. Волковнинг, «Янги ерларни ўзлаштириш ва фойдаланилаётган суғориладиган ерларни яхшилаш» тўғрисида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси корреспондент-а'зоси Р. А. Алимовнинг, «Ўрта Осиёда суғориладиган ерларнинг аҳволи ва бу ерларнинг унумдорлигини ошириш йўллари» тўғрисида қишлоқ хўжалик фанлари доктори С. Н. Рижовнинг, «Пахтачилик селекцияси ва уруғчилигининг аҳволи ва вазифалари» тўғрисида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий а'зоси С. С. Канашнинг, «Ўсимликларнинг озиқланиш, ўсиш ва ривожланиш физиологияси» тўғрисида биология фанлари доктори П. А. Генкельнинг докладлари тингланади.

Пахтачилик юзасидан ўтказиладиган илмий сессия қишлоқ хўжалик фанини ривожлантиришда муҳим давр бўлади. Сессияда пахта етиштиришни кўпайтириш блан боғлиқ бўлган назарий ва амалий масалалар муҳокама қилинади ҳамда совет пахтачилигини ривожлантиришда олимларнинг энг яқиндаги вазифалари белгиланади. Сессия 15 сентябрьгача давом этади. (ТАСС).

Картошка-сабзавот маҳсулотлари мўл-кўл бўлсин

ВИСТАВКА ҚАТНАШЧИСИ БОШЛИҚ БЎЛГАН БРИГАДАЛАРДА

Генерал Раҳимов номли колхоз а'золари картошка, сабзавот экинларидан мўл ҳосил етиштиришда яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Бу муваффақиятлари учун илғор сабзавотчилардан бир қанчалари Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига қатнашиш ҳуқуқига эга бўлдилар. Улар орасида 6-нчи бригада бошлиғи Ҳакимбой Зиёев, 4-нчи бригада бошлиғи Абдусаттор Самадов ва 10-нчи бригада бошлиғи Убайдулла Холмирзаев каби тажрибали сабзавотчилар бор.

Миришкор деҳқон Хакимбой Зиёев яқинда Москвадан, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасидан қайтиб келди. У, картошка ва сабзовот экинларидан мўл ҳосил етиштираётган илғор новаторларнинг иш тажрибалари, сабзавотчиликда механизациянинг кенг қўлланиб, яхши натижаларга эришаётган колхозларнинг бой тажрибаси блан танишди. Хакимбойака Москвадан келгач, колхозчиларга виставка таассуротларини сўзлаб бермоқда.

Бизнинг бригадамизда ҳам, — дейди Ҳакимбойака, — картошкадан, сабзавот ва полиз экинларидан янада мўл ҳосил етиштириш учун катта имкониятлар бор. Биз янги йилдан бошлаб ҳамма майдонда картошка, сабзавотларни квадрат шаклида уялаб экамиз.

Зиёев бошлиқ бригада ҳосил планини ошириб бажараётир. Ҳозиргача 212 тонна ҳархил сабзовот топширилди. Бу бригада ерларида етиштирилган «Қўзивой», «Чинни тарвуз», «Оқ қовун», «Ананас», «Босволди» ва бошқа нав'ширин-шакар қовунлар колхоз дўқонларида кўплаб сотилмоқда. Ҳозир бригада кунига 10—12 тоннадан маҳсулот йиғиб топширмоқда.

Ўртоқ Убайдулла Холмирзаев бошлиқ бригада а'золари эртаги картошкани квадрат усулда экқан эдилар. мўл ҳосил йиғиб олдилар.

— Машина қўл меҳнатини анча осонлаштирди, — дейди звено бошлиғи Баҳромота, — картошкани машина блан экиб анча меҳнат кунини тежадик, ҳосил чакки бўлмади.

Бу илғор бригаданинг а'золари ҳам экин экиш ва уни парвариш қилишда машинадан унумли фойдаланмоқдалар.

Генерал Раҳимов номли колхознинг сабзавотчилари полиз экинлари ва картошка маҳсулотининг нав'ларини яхшилашга алоҳида э'тибор бердилар. Колхоз учун керакли бўлган ҳамма уруғлик колхознинг ўзида етиштирилади.

Колхоз хўжалигининг ҳамма тормоқлари йил сайин ривожланмоқда. Бу йил теплица қурилди. Демак бундан буён йил бўйи сабзовот етиштириш мумкин бўлади. Қора моллар оғилда боқилмоқда. Сут фермаси шаҳарга ҳаркуни минг литр сут юбориб турипти.

БУ КОЛХОЗЛАРДА МАҲСУЛОТ ҚАЧОН КЎПАЯДИ?

Калинин районидаги Генерал Раҳимов номли колхоз даласида бўлган киши аҳил коллективнинг фидокорона меҳнати натижасида экинлардан мўл ҳосил етишаётганлигини кўриб қувонади. Лекин райондаги ҳамма колхозларда ҳам ана шундай қувончли манзарани кўрмайсиз. Масалан, Калинин қишлоқ советидаги Охунбобоев номли колхозни олайлик. Район ташкилотлари ёки МТС раҳбарларининг қайсибири блан сўзлашманг, улар Охунбобоев номли колхозда аҳволнинг ёмон эканлигидан шикоят қиладилар. Экин парваришсиз қолмоқда, ҳосил планлари бажарилмаётир, деб нолийдилар.

Йил бошидан буён Охунбобоев номли колхоз ҳақида жуда кўп гап-сўз бўлди. Бирнеча текширишлар ўтказилди. Район партия комитети ҳам, район ижроия комитети ҳам шу колхоз тўғрисида бирнеча бор қарорлар чиқардилар. Лекин бу қарорлар қоғозда қолмоқда, колхозда аҳвол аввалгича қолиб, ўзгариш бўлмаётир.

МТСнинг ёнгинасида жойлашган бу колхознинг ана шундай аҳволда қолишига сабаб нима? Аввало, колхозда меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Бригадаларда ишчи кучлари тўғри тақсимланмаган. Колхоз раҳбарлари меҳнат унумини ошириш ва ишни тўғри ташкил қилиш блан дуруст шуғулланмайдилар. Колхоз правлениесининг янги раиси ўртоқ Тўлаган Расулев бу ишда тажрибасиз ходим. Правлениенинг бошқа а'золаридан Рўзи Ашуров ва Жўра Жумабоев ўртоқлар ҳам фаолиятсизлик кўрсатмоқдалар. Улар колхозда астойдил жон куйдириб ишламаётирлар, кўп вақтни хайбаракаллачилик блан ўтказмоқдалар. Колхозда ёзнинг пишиқчилик кунларида чиқаётган тайёр маҳсулот 10—11 тоннадан ошмайди. Колхоз даласида бўлган киши пишиб, ҳосили нобуд бўлаётган помидор экинларини, ўт босиб, ковжираб ётган пиёзни кўриб ачинади.

Колхоз давлатга сабзавот ва чорва маҳсулотлари топшириш планини ҳам бажармаётир. 28 август куни давлатга фақат 2 ярим тонна маҳсулот топширилди. Ваҳоланки, колхоз бўйича бу йил давлатга бирнеча юз тонна картошка, сабзовот ва бошқа маҳсулотлар етказиб берилиши керак. Колхоз савдоси ҳам яхши уюштирилмаган. Колхознинг шаҳардаги дўконларида яхши нав'ли сабзовот, полиз маҳсулотлари сотилмаётир.

Маленков номли колхозда ҳам шу кунлардаги аҳвол Охунбобоев номли колхоздан қолишмайди. Колхоз раҳбарлари (правление раиси ўртоқ Абдимавлон Ғаниев) далачилик ишини ташкил қилишга мас'улиятсизлик блан қараб келмоқдалар. Колхозда 3 та агроном блан бирга 2 та ҳосилот советининг раиси ҳам ишлайди. Бу ерда раҳбарлар етарли, аммо ишнинг унуми йўқ. Оз вақт ичидаёқ 3 та бригада бошлиғи олмаштирилди. Бу далачилик ишига ёмон та'сир кўрсатиб, тайёр маҳсулотларнинг талон-торож этилишига сабаб бўлаётир.

Колхознинг ўртоқ Маҳкам Ҳамроев бошлиқ 12-нчи бригадасида, ўртоқ Каримбой Холжонов бошлиқ 7-нчи бригадасида аҳвол жуда ёмон. Бу бригадаларнинг пайкалда яхши авж олиб ўсиб, ҳосилга кирган экинзорини кўрмайсиз. 12-нчи бригада 26 август куни 180 килограмм маҳсулот топширди. 7-нчи бригада эса 112 килограмм помидор топширди. 27 август куни колхоз бўйича 11 тоннага яқин маҳсулот йиғиб олинган. Шу куни 9-нчи бригада 327 килограмм, 2-нчи бригада 340 килограмм помидор топширган, холос. Шундай қилиб ҳар куни даладан йиғиб олинаётган маҳсулот 7—10 тоннадан ошмаётир. 450 гектарга яқин сабзовот майдонига эга бўлган колхозда маҳсулотнинг бунчалик кам бўлишига сабаб экин парваришининг ўз ҳолига ташлаб қўйилганлигидир.

Маленков номли колхознинг а'золари узумчиликда ном чиқарганлар. Ҳасанбой қишлоғи ўзининг а'ло нав'ли хилма-хил узумлари блан республикамизда машҳур. Лекин катта боғлардаги токлар яхши парвариш қилинмаётир. 12 гектардан ошиқ боғ қаровсиз қолиб, токлар қуриб қолмоқда. Узум ҳосили йил сайин камаймоқда. Ўтган йили колхоз бўйича 52 гектар узумзорнинг ҳар гектаридан бир ярим тоннадан ҳам кам ҳосил олинди. Бу йил аҳвол яна ёмон.

Калинин районидаги икки қолоқ колхозда содир бўлаётган бу нуқсонлар бошқа колхозлар учун ҳам характерлидир. Каганович номли, Ленин номли колхозларда ҳам сабзовот маҳсулотлари етиштириб бериш юзасидан олинган катта мажбуриятлар бажарилаётгани йўқ.

Бу райондаги илғор сабзавотчилар тажрибаси ҳамма экинлардан мўл ҳосил етиштириб, шаҳар меҳнаткашларига а'ло нав'ли, хилма-хил маҳсулотлар етиштириб бериш учун жуда катта имкониятлар борлигини кўрсатмоқда. Район партия комитети ва район ижроия комитетининг колхозларга раҳбарлиги ҳамон қоғозбозликдан, йиғилишлар ўтказишдан, буйруқбозликдан нарига ўтмаётир. Қолоқ ва камҳосилли колхозларга алоҳида э'тибор бериш блан сабзовот, картошка маҳсулотларини мўл-кўллигини та'минлаш учун зарур чораларни кўриш керак.

Т. ОРИПОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Қарор кўп, аммо амалда ҳеч нарса йўқ

(«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан).

Мажлис қизғин давом этмоқда. Нотиқлар минбарга кетма-кет чиқиб турибдилар. Улар тантанали ва оташин нутқ сўзламоқдалар. Бу мажлисда Мирзачўл шаҳрини областимиздаги шаҳарлар ичида энг обод, энг маданий шаҳарлардан бирига айлантириш тўғрисидаги масала яна бир марта муҳокама қилинмоқда эди. Нотиқлардан бири: «Мирзачўл шаҳри чиройли, кўркам ва озода, поездда ўтиб бораётган йўловчилар қараганда ҳаваси келадиган ажойиб шаҳар бўлсин» деди.

Бу гаплар жуда ёқимли. Мана шундай ёқимли гаплар 1953 йилда бўлиб ўтган шаҳар советининг 2-нчи, 4-нчи сессияларида ҳам эшитилган эди. 1954 йил март ойида бўлиб ўтган 8-нчи сессияда ҳам, сессиялар орасидаги шаҳар активлари мажлисларида, шаҳар советининг президиум мажлисларида ҳам тез-тез эшитилиб туради. Айниқса шаҳар советининг 8-нчи сессиясининг қарори ба'зи кишиларнинг та'бирича «қаймоқдай» бўлди. Бу сессиянинг қарорларини эшитган шаҳар аҳолиси ҳам жуда мамнун бўлди. Бу қарорда шаҳардаги балчиқ тўлиб қолган ариқлар тозаланиши, шаҳар кўчаларида сув тўпланиб қоладиган 3873 кубометрли ўнқир-чўнқирлар текисланиши, шаҳарга яна 100 минг туп дарахт ўтказилиши кўзда тутилган эди. Қарорда шаҳар ободончилиги учун 264 минг сўм маблағ ажратилиб, бу маблағни шаҳарда водопровод қуриш, йўлка ва кўчаларни асфальтлаш ва бошқа қурилиш ишлари учун сарфлаш кўзда тутилган эди. Ба'зи кўчалар капитал ремонтдан чиқарилиши, 7 та катта, 25 та майда кўприк қурилиши ва тузатилиши керак эди. Шаҳар коммунал хўжалиги зиммасига катта вазифалар юклатилди. Қарорда шаҳардаги 14 уй-жойни капитал ремонт қилиш, 6 та оилага мўлжалланган битта икки қаватли янги бино қурилиши кераклиги кўрсатилган.

Шаҳар ижроия комитети бу қарорнинг бажарилиши юзасидан тегишли чора кўрмади, жойларда ишнинг бажарилиши устидан назорат ўрнатмади. Шу сабабли бу қарорларнинг кўпчилик қисми бажарилмай қоғозда қолиб кетди.

Бу қарор қабул қилингандан кейин роса 104 кун ўтгач шаҳар ижроия комитети шаҳар ободончилиги масаласига бағишлаб яна мажлис чақирди. Яна одамлар минбарга чиқиб, нотиқлик қилабошладилар. Улар, шаҳар ижроия комитетини, шаҳар коммунал хўжалик бўлимини танқид қилдилар ва шаҳар ободончилигига доир ба'зи ишларни бажариш тўғрисида яна тантанали ва'далар берабошладилар. МДС (машина йўл станцияси) бошлиғи ўртоқ Косилников бу гал айниқса катта ва'далар берди. Аммо, у шу пайтгача қилиниши керак бўлган ишларни қилинмай қолганига келганда «биз айбдормиз», «мана энди ҳаммасини биргалашиб амалга оширамиз» деган сўзлардан нарига ўтмади.

Сўзга чиққан Мирзачўл ирригация системаси бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Шленкин эса ўрнидан туриб «ҳамма нарсани қилиш имкони бор-у, аммо шаҳарда оҳак йўқ, оҳак» деб зорланди. Бу сўзни эшитиб, промкомбинатнинг директори ўртоқ Шерматов ўрнидан туракетди:

— Нимага шаҳарда оҳак йўқ дейсиз, бизда шаҳаргагина эмас, бутун районга ҳам етадиган оҳак бор, — деди у.

1-нчи МТС директори ўртоқ Акрамов МТС бажариши лозим бўлган ишларнинг бажарилмай қолгани учун... шаҳар ижроия комитетини айблади.

Нотиқлар яна томоқ қириб, сув хўплаб овозларининг борича гапиришда давом этдилар. Бирдан улар ҳақли равишда шаҳар коммунал хўжалик бўлимининг раҳбарларини танқид қилакетдилар. Шаҳарда биргина ҳаммом бор. У ҳам тузук ишламайди. Қачон қарасанг унинг эшигида қулф осилиб турганини кўрасан. Ҳаммом ишламаганига қарамай, ёзда ҳеч бўлмаса душ ҳам ташкил этилмади.

Шаҳарнинг район матлубот союзи, шаҳар меҳмонхонаси жойлашган Совет кўчаси ҳам қаровсиз ётипти. Кўчанинг ўртаси ўнқир-чўнқир бўлиб кетганидан арава блан машиналар тратуардан қатнамоқда. Кўчанинг бундай ҳолга тушиб қолганига деярлик бир йил бўлди. Лекин уни тузатиш тўғрисида ҳечким ғам емаётир. 8-нчи сессия мотор ремонт заводи, қишлоқ хўжалик механизаторлари тайёрловчи ўқув юрти, машина экскаватор станцияси, район матлубот союзининг ма'муриятига ўзларининг идора ва муассасалари жойлашган кўчаларни ремонт қилишни топширган эди. Аммо бу ташкилотларнинг раҳбарлари сессия қарорининг бажарилиши устидан контрольлик йўқлигидан фойдаланиб ўзларига топширилган вазифани бажармадилар. Бунинг оқибатида кўчалар илгари қандай ҳолда бўлган бўлса шундайлигича қолиб кетди.

Шаҳар коммунал хўжалик бўлимининг мудири Муҳаммад Тўйчибоев шаҳар совети сессиясининг қарорларини бажаришда айниқса фаолиятсизлик қилди. Қарорда белгиланиб берилган вазифаларнинг кўпи бажарилмай, фақат қоғозда қолиб кетди.

Мажлисда яна кўп гаплар айтилмай қолди. Шаҳарда қишки кино қуриш тўғрисида, маданий муассасаларнинг ишини яхшилаш тўғрисида лом-мим дейилмади. Агар сиз Мирзачўл шаҳарига бориб, чойхоналарга кириб қолгундай бўлсангиз у ерда шахмат-шашка, газета, журналларни учратмайсиз. Чойхоналарда оммавий-сиёсий ишлар олиб борилмаётир.

Мажлисда Мирзачўл район партия комитетининг секретари ўртоқ Қурбонғулов турли ташкилот ва ишлабчиқариш корхоналари раҳбарларининг мажлисдаги сўзларига якун ясади. Уларнинг кайфиятлари ва иш услубларини образли қилиб ифодалаш-мақсадида муштини кўтарди:

— Биз ҳаммамиз бирлашиб ҳаракат қилмаётирмиз. Бошимиз қовишмайди. Шунинг учун шаҳар ободончилигига доир ишлар амалга ошмаётир.

Район партия комитетининг секретари ўртоқ Қурбонғулов район ходимларини ана шу тусда ишлаётганини билар экан, шаҳар советининг собиқ раиси ўртоқ Отажонов бу соҳада фаолиятсизлик кўрсатган экан, нима учун район партия комитети бу ҳақда олдиндан жаддийроқ ўйлаб кўрмади? Нима учун шаҳарни обод қилиш тўғрисидаги бу муҳим тадбирларни фақат шаҳар советининг иши деб, ўз ҳолига ташлаб қўйди.

Шу мажлисда дам олиш куни шаҳар идораларидан ва корхоналаридан 18 та автомашинани сафарбар қилишга, шаҳар кўчаларига тупроқ, шағал ташишга қарор қилинди. Шу жумладан машина йўл станциясининг бошлиғи Косилников мажлисда 2 та машина беришга ва'да берди.

Мажлисда район ижроия комитети ва унинг бўлимлари, айниқса коммунал хўжалик бўлими адресига бўлган танқидлар шу органларнинг раҳбарларига та'сир қилмади. Мажлис қарорининг ижроси устидан контрольлик қилинмади Ўртоқ Косилников дам олиш куни битта ҳам машина бермади. Шу куни 18 машина ўрнига фақат 10 та машина наридан бери ишлади, сўнгра тезда кўздан ғойиб бўлди. Шундай қилиб дам олиш кунига мўлжалланган ишлар бу сафар ҳам тўла бажарилмай қолди.

Шаҳарни обод қилиш тўғрисида Мирзачўлда ана шу усулда иш тутилмоқда. Мажлислар ўтказилади, унинг қарори устида кўп раҳбар ходимлар бош қотирадилар, узундан-узоқ қарорлар ҳам қабул қилинади-ю, лекин улар оқибатсиз қолиб кетади. Шу сабабли ҳам шаҳар ободончилиги соҳасида аллақачонлар қилиниши керак бўлган ишлар пайсалга солинмоқда. Мирзачўл район партия комитети ва шаҳар ижроия комитети масалаларни расмият учун муҳокама қилиб, қарорлар сонини кўпайтириш ўрнига уларни ижро этишга э'тибор берганларида, қуруқ ва'да ўрнига амалий иш қилганларида эди меҳнаткашларнинг шаҳар ободончилигини яхшилаш тўғрисидаги талаблари бажарилган бўлар эди.

Б. ХАЛИЛОВ.

Оржоникидзе районидаги Пушкин номли колхознинг янги қурилган чойхонаси.

Л. Сельский фотоси.

Ўқитувчилар хизмати тақдирланди

Ўртачирчиқ районидаги умумий та'лим мактабларида 500дан ортиқ ўқитувчи ишлайди. Яқинда бу ўқитувчиларнинг бир группаси ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги кўп йиллик хизматлари учун Иттифоқ ва республика ҳукумати томонидан олий мукофотлар блан тақдирланди.

Пушкин номидаги 1-нчи мактабнинг бошланғич синфлар ўқитувчиси С. Кулик ҳамда Белинский номидаги 10-нчи мактабнинг химия ва биология ўқитувчиси Б. Ибрагимовлар Ленин ордени блан мукофотландилар.

Шунингдек, Ўртачирчиқ район халқ маорифи бўлимининг мудири А. Файзиев ва М. Горький номли 7-нчи мактабнинг бошланғич синфлар ўқитувчиси Н. Сафарбекова ўртоқлар «ЎзССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» деган фахрий унвонга сазовор бўлдилар. Булардан ташқари ўн ўқитувчига «Халқ маорифи а'лочиси» значоги берилди.

Н. ТЕН,

Т. ЙУЛДОШЕВ.

Сан'ат ходимлари колхозда

Областимизнинг пахтакор колхозларида ёз бўйи етиштирилган мўл ҳосилни нобуд қилмай йиғиб-териб олишга қизғин тайёргарлик кетаётган ҳозирги кунларда, қишлоқ меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатиш анча яхшиланди. Яқинда Охунбобоев номли ёш тамошабинлар театри коллективи Оржоникидзе районидаги Маленков номли, Киров номли, Навоий номли, Пушкин номли, Қорасув районидаги Свердлов номли, Ворошилов номли ва бошқа колхозларда бўлиб, пахтакорларга ёзувчи Васильевнинг «Ғалаба» инсценировкасини, А. Қаҳҳорнинг «Шоҳи сўзана» комедиясидан парчалар кўрсатди ва катта концерт қўйиб берди.

Шунингдек театр коллективи «Жанговар варақа»лар чиқариш ва дала шийпонларида тушки дам олиш пайтларида колхозчиларга газета-журналлар ўқиб бериш каби оммавий ишларда ҳам агитаторларга актив ёрдам кўрсатмоқда.

Театр коллективи сентябрь ойида областимизнинг Калинин, Тошкент районларига ҳам чиқиб колхозчиларга маданий хизмат кўрсатишни планлаштирди.

Х. ЖАЛИЛОВ.

Кончиларнинг техника ўқиши

«Узбекуголь» трестининг махсус ўқув курсини битирувчилар сони йилдан-йилга кўпаймоқда. Яқинда 36 хотин-қиз ишлабчиқаришдан ажралмаган ҳолда мотористлик курсини томомлади. Улар 9-нчи шахтада ва яқинда ишга тушириладиган брикат фабрикасида моторист бўлиб ишлайдилар.

Бу йил 150 дан ортиқ кончи махсус курсларда ўқиди ва 180 киши турли касблар юзасидан малакасини оширди. Улардан кўпи экскаваторчи, паровоз машинисти, слесарь ва портлатувчилик соҳасида мутахассис бўлиб етишди.

Трестнинг ҳарбир корхонасида техминимум кружоклари ташкил қилинган. Бу кружокларда инженер ва техник ходимлар ишчилар учун янги техника ва ундан фойдаланиш йўллари, меҳнатни ташкил қилишнинг прогрессив усуллари тўғрисида лекция ва суҳбатлар ўтказиб турадилар.

Бу махсус курсларда ўқиб ва кружокларда қатнашиб, кўпчилик шахтёрлар 2—3 тадан касбни эгаллаб олдилар. Масалан, слесарь Е. Сафрошин экскаватор машинисти бўлди, моторист Зуҳра Каримова портлатувчилик касбини ўрганди.

Кончилар ўртасида техника ўқишини яхши йўлга қўйиш меҳнат унумини янада ошириш имкониятини бермоқда. Шу блан бирга малакасини оширган бирнеча илғор ишчилар раҳбарлик постларига кўтарилмоқдалар. Жумладан, экскаваторчи А. Гриднев участка механиги, комсомол а'зоси Н. Халилов экскаватор бригадасининг бошлиғи вазифасига кўтарилдилар. Навалоотбойшчик И. Барабаш эса 9-нчи шахтага участка бошлиғининг ёрдамчиси қилиб тайинланди. Булар ҳозир ўз вазифаларини яхши бажараётирлар.

Ф. ПЕТРОВ.

СССР Ташқи Ишлар Министрлигида

5 сентябрьда СССР Ташқи Ишлар Министрининг Ўринбосари А. А. Громыко АҚШнинг Элчиси Болен жанобларини қабул қилди ва унга қуйидаги мазмунда нота топширди:

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати Америка Қўшма Штатлари Ҳукуматига қуйидагиларни билдиришни зарур деб ҳисоблайди.

Жуда аниқланган ма'лумотларга қараганда, шу йил 4 сентябрьда Владивосток вақти блан соат 19 дан 12 минут ўтганида АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг белгилари қўйилган «Нептун» типидаги икки моторли ҳарбий самолёти Находка портидан шарқдаги Островная буруни районида СССРнинг давлат чегарасини бузиб ўтган.

Икки совет қирувчи самолёти чегарани бузиб ўтган америка самолётига СССР чегаралари доирасида эканлигини кўрсатиш ва Совет Иттифоқининг ҳаво масофасини тезликда ташлаб чиқиб кетишни таклиф этиш мақсадида америка самолётига яқинлашиб келганида, бу самолёт уларга қаратиб ўт очган. Шу муносабат блан совет самолётлари жавоб тариқасида ўт очишга мажбур бўлганлар. Шундан кейин америка самолёти денгиз томонига учиб кетган.

Совет Ҳукумати америка ҳарбий самолётлари СССР давлат чегараларини бу блан кўп марта бузиб ўтганликларига АҚШ Ҳукуматининг э'тиборини жалб этишни зарур деб ҳисоблайди.

Совет Ҳукумати совет чегарасининг америка ҳарбий самолёти томонидан яна қўпол равишда бузиб ўтилишига қарши АҚШ Ҳукуматига қат'ий норозилик билдиради, чегарани бузиб ўтишда айбдор бўлган шахсларни қаттиқ жавобгарликка тортишни талаб қилади ва АҚШ Ҳукуматининг Совет Иттифоқи давлат чегараларининг америка самолётлари томонидан бундан буён бузилишига йўл қўймаслик чораларини дарҳол кўришини кутади.

Элчи Совет Ҳукуматининг нотаси АҚШ Ҳукуматига топширилажагини билдирди.

ТАСС БАЁНОТИ

25 августда Лондонда Буюк Британия Денгиз министрлиги томонидан э'лон қилинган баёнотда Совет Иттифоқининг ҳарбий-денгиз флоти ҳақида ҳечбир нарсага асосланмаган ма'лумотлар келтирилган. Шу баёнотда совет ҳарбий-денгиз кучларини қуриш планлари, уларнинг сони ва ҳоказолар тўғрисида кўп уйдирма гаплар айтилган.

Англия расмий идорасининг баёноти инглиз матбуотида шовқин-сурон кўтарилишига сабабчи бўлди. Худди команда берилганидек Англиянинг «Дейли мейл», «Дейли Экспресс», «Ньюс Кроникл» ва бошқа бирқанча газеталари, шунингдек Англия радиоси шу баёнот теварагида кампания бошлаб юбориб, янгидан-янги уйдирмаларни устма-уст қалаштиравердилар.

Мана шуларнинг ҳаммаси шу нарсага шубҳа қолдирмайдики, Буюк Британия Денгиз министрлигининг баёноти ва шу баёнотдан кейин матбуотда бошланган кампания «зўравонлик позициясига асосланган» ва ўз обрўйини йўқотган сиёсатни қўллаб-қувватлашга интилувчи ҳамда зўр бериб қуролланишни давом эттириш тарафдори бўлган доираларнинг ташаббуси блан қилинган ҳаракатдир.

Совет Иттифоқи халқаро кескинликни юмшатиш ва давлатлар ўртасида ҳамкорликни ривожлантиришга кўмаклашиш учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўраётган бир пайтда «зўравонлик позициясига асосланган» сиёсат тарафдорлари, аксинча, вазиятни кескинлаштиришга, ҳал этилмаган халқаро проблемалар бўйича бамаслаҳат бир фикрга келиш имкониятини қийинлаштиришга интилмоқдалар.

Шу нарса характерлидирки, мазкур кампания бошланиши блан Буюк Британиянинг ҳарбий-денгиз флотига маблағ ажратишни кўпайтириш талаб қилинабошланди, бирқанча газеталар эса СССР ҳарбий-денгиз флоти томонидан Англия учун «хавф» бор деб, Англиядаги солиқ тўловчиларни чўчитмоқдалар. Швецияда чиқадиган бир газетанинг лўнда қилиб ёзган гапи блан айтганда, Англия Денгиз министрлиги ўзининг ҳарбий-денгиз қурилиш программаси учун «йўлловчи шамолга муҳтож» бўлиб қолганга ўхшайди.

Шуни ҳам пайқаб олиш қийин эмаски, атом ва водород қуроллари тақиқлансин, давлатларнинг қурол-яроғлари камайтирилсин, янги уруш хавфи йўқотилсин, деб халқлар томонидан тобора қаттиқроқ туриб қилинаётган ҳақли талаблардан шу тариқа э'тиборни четга буришга уринмоқдалар.

ТАСС ўзига берилган ваколатга асосан билдирадики, Буюк Британия Денгиз министрлигининг Совет Иттифоқи ҳарбий-денгиз кучлари ҳақидаги ахбороти ва Совет Иттифоқи ҳарбий-денгиз кучларига тўнкаган мақсадлари қўпол уйдирмадир.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Юқоричирчиқда пахта териш машиналарининг ремонти кечиктирилмоқда“

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг шу йил 4 август сонида юқоридаги сарлавҳа остида ўртоқ Кузанбоевнинг танқидий мақоласи босилиб, унда Юқоричирчиқ район 1-нчи МТС раҳбарлари колхоз далаларидаги бу йилги ҳосилни машина блан териб олишдек ғоят муҳим ишга тайёргарлик кўрмай келаётганликлари кўрсатилган эди.

Ўзбекистон КП Юқоричирчиқ район комитетининг секретари ўртоқ Иброҳимовнинг редакциямизга хабар қилишича мақола район партия комитетининг 12 августдаги бюро мажлисида муҳокама қилинган. Бюро газета танқидини тўғри деб топган ва пахта териш машиналарининг ремонтига мас'улиятсизлик блан қарагани ҳамда ремонтда қатнашаётган ишчиларга нормал шароит яратиб бермагани учун 1-нчи МТС директори ўртоқ Қосимовга виговор берган, МТС бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Рустамовга огоҳлантириш э'лон қилинган. Шунингдек мавжуд камчиликларни тезда бартараф қилиш ва пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўриш тўғрисида тегишли тадбирлар белгиланган.

Ҳабиб НУ'МОН

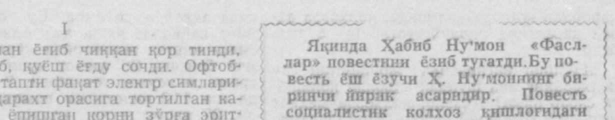

Яқинда Ҳабиб Ну'мон «Фасллар» повестини ёзиб тугатди. Бу повесть ёш ёзувчи Ҳ. Ну'моннинг биринчи йирик асаридир. Повесть социалистик колхоз қишлоғидаги янги ҳаёт, комсомол-ёшлар ўртасидаги дўстлик ва ўртоқлик муносабатлари, пахтачиликни юксалтиришда колхозчиларнинг олиб бораётган кураши каби муҳим темаларга бағишланган.

Газетамизнинг бугунги сонидан бошлаб повестьни босиб борамиз.

I

Кечаси блан ёғиб чиққан қор тинди, булут ёрилиб, қуёш ёғду сочди. Офтобнинг кучсиз тафти фақат электр симларига ва икки дарахт орасига тортилган каноп арқонга ёпишган қорни зўрға эритмоқда. Табиатнинг чиройи очиқ. Осмон тиниқ, гўё коинот шиша гумбаз тагига жойлашган. Ер, томлардаги оппоқ қор жимирлайди. Кунжакларга бўралаб урган қор уюмлари саҳндан кўкрак баравар кўтарилиб кетган. Ўтган ёз резавор экилган каттагина бир тахта жойнинг пушталаридаги оқ дўмбоқлар қишнинг ўзига хос сокинлигини сақлайди. Тунги бўронда бўғотга уйилиб қолган қор бир химо етмагандек ҳали ҳам осилиб туради. Дарахтларнинг шохлари майишиб, бирининки иккинчисининкига чирмашиб қолган. Ҳовузча лабидаги толнинг ёш поялари ҳартарафга тарвақайлаб, осилиб тушган. Шафтоли майишиб бутун танаси блан токнинг сўрисига ёнбошлаб олган. Фақат арча ва ҳовлининг бурчағидаги бир туп терак бардош сақлаган.

Қишнинг ниши қалбига қайноқ ҳис сепувчи шу қуёшли куни тинч ва осойишта эди. Оғилдаги моллар ҳам совуқдан эринибми, ма'рамайди. Яқинда туғилган тарғил бузоқ гандираклаб-гандираклаб онасига бўшгина интилади. Ола говмиш ҳарзамон-ҳарзамонда боласига қараб мунграб қўяди. Бурчакдаги бир жуфт қўчқор бир-бирига термулиб ковуш қайтармоқда. Булар аллақачон кузги мастликдан ёзилган; курсидек думбасини ерга солинтириб, бепарво ва ҳавсаласиз ётадилар.

Молхона томининг тарновидан катта қор парчаси эриб шалп этиб ерга тушди. Қўчқорлар ҳуркиб кетиб ўрнидан турди. Чердакдаги мусичалар бирдан париллаб учди. Лолахон китобдан кўзини олиб деразадан ҳовлига қаради. Кўзлари қамашдими, ёки китобга узоқ қарашдан толиқдими, киприклари жуфталаниб кетди. Китобнинг ўрта варағига хатчўп солиб бекитди-да, стол ёнидан қўзғолди, эрталабдан бери майда-чуйда ишларнинг ҳаммасини қилиб бўлган эди. Яна у—бунга айланишди. Дала ишлари блан бўлиб рўзғор юмушларини соғиниб қолгандек, ҳарбир нарса жой-жойида турган бўлса ҳам, яна тузатиб қўябошлади. Гиламнинг четларини кўтариб, полни қарайди, сандиқ устига йиғилган кўрпаларнинг қатларини текислайди, «тағин нима қолди» дегандек уй ичига разм солади. Ўзини овутадиган бошқа иш йўқ эди. Уйнинг ўртасида турганча катта ойнага қаради. Ўртача, келишган қомати уйнинг ярим кўлагасида улуғворлик кашф этган. Оппоқ кулча юзи плитанинг иссиғида қизориб товланар, ингичка қуюқ қошларининг тагидаги қора кўзлари ҳарқачонгидан тиниқ эди.

Лолахон столга ўлтириб, китобни эринчаклик блан очди-да, ташқарига қулоқ солди. Кўчада ҳечқандай товуш эшитилмайди, мактабдан қайтган болаларнинг худди шу соатларда бўладиган қийчувлари ҳам йўқ. Вирор товуш келармикин, деб кўча эшигига гумон узоқ қулоқ солди. Товуш ҳам, шарпа ҳам сезилмас эди. «Қизлардан ҳам ҳечқайсиси келмади» деди ўзича. Бир вақтлар уй пойлаганда ўртоқлари тўда-тўда бўлиб келиб қўғурчоқ ўйнаганларини, кун қандай кеч бўлганини билмаганини эслади. Айниқса Меҳриой доим бирга бўларди. У бор жойда зерикиш бўлмасди: Меҳриой мактабдан қайтгач, тўғри Лолахонникига келар, ўлтириб дарс тайёрлашар, қўғурчоққа кўйлак тикишар эди. Лолахон ўйлади: «Меҳри ҳам бир келай демади».

У токчага қурилган шкаф ёнига борди. Шкаф ичидаги ҳархил суратлар унга ҳозир жонли кишилардек сезиларди. Бундан 8 йил илгариги ўзи ва Меҳриойнинг жажжи юзларидаги тийраклики кўрди, қизил галстук, пионер чоғидаги ҳаётини эслатди. Меҳриой дугонасининг елкасига елкасини тираб турганда сочидаги лентанинг учи тасодифан тикнайиб тушиб қолган эди. Лолахон илжайиб қўйди. Пахтачиликнинг мавсумий ишларини кўрсатадиган лавҳаларга ва портретларга, худди биринчи марта кўраётгандек узоқ-узоқ тикилди. Шунда унинг кўзлари суратлар орасида аллакимни қидираётганини, суратдаги кўзга кўзи тушганда юраги бошқача ҳис блан ураётганини сезар эди. Негадир ҳозир шкаф ёнидан нари кетиш оғирдек туйиларди. Шу вақт кўча эшиги аста очилиб, оёқ шарпаси эшитилди-ю, хаёли бўлинди. Суратдан кўзини олиб, ҳовлига қаради-да, бирдан ўзида йўқ севиниб, айвонга чиқди.

Қашқарчанинг эшигини очканча ёпишни унитиб ҳовлида турган Саодатхон блан Меҳриойга қараб чопди. Саодатхонга етмасданоқ қулочини ёзиб, унинг бағрига ўзини отди:

— Вой опажон, бормисиз.

Саодатхон ўзини тобора маҳкам қучоқлаб, ичига сингиб кетгудек бўлаётган Лолахоннинг самимий муносабатидан меҳри товланиб кетди.

— Мен ҳам шундай соғиндимки, Лолахон, уйимга кирдим-у, ўлтирмасдан, Меҳриойни олиб келавердим.

Лолахон Саодатхонни бўшатиб, Меҳриой блан кўришди ва меҳмонларини уйига олиб кириб гилам устига кўрпача ёзатуриб сўради:

— Ерга ўлтирасизларми, ё стол тузукми.

— Майли, ерда бир ёзилишиб ўлтирайлик, Лолахон.

Меҳмонлар кўрпачаларга ўлтирдилар. Лолахон ҳовлига чиқиб самоварга олов ташлаб келди.

— Плитага чойнакни қўйсанг ҳам бўлар эди, — деди Меҳриой дугонасига майин ва меҳрибон боқаркан.

— Кўрпачада ўлтириб, самоварда чой ичмасак ўрнига тушмайди, — деди кулиб Лолахон.

— Ҳаммаси ўз ярашуғи блан демоқчисизда, Лолахон, майлику совуқда эсингиз кетади-да, Меҳриой, айтмоқчи чойнакнинг ўзи ҳам кифоя эди.

— Совуқ нима қиларди дейсиз опа, ҳозир қайнайди, — Лолахон дастурхон ёзар экан Саодатхонга эркаланиб қаради.

— Ўқишнинг қизиғига тушиб кетдингизми, дейман, бизни эсдан чиқариб юбордингиз!

— Ҳарқанча гина қилсангиз арзийди. Асти қўл тегсачи! Айниқса, кейинги вақтларда кеча-кундуз дарс тайёрлашга тўғри келди.

Лолахон хурсанд эди. Гина қилиш ортиқча эканини сезиб бошқа сўз айтмай бош қимирлатиб қўйди. Самоварни олиб кириб бир пиёладан чой қуйиб узатдида, дугонасига:

— Меҳри, бормисан оламда, — деди кулиб. — Мен уёқ-буёққа кетдингми, деб эдим.

— Қаёққа борардим, шу ердаман. — Меҳриой дўстининг гинасидан Саодатхон олдида ўнғайсизланди.

— Яхшиям Саодатхон опам келиб, қадаминг етди. Бўлмаса ўзинг бир келай демайсан.

— Қаёқда, тунов куни келиб кетмабмидим, ўзинг бормайсанку.

— Бугун уйингга бориб, сени бир уялтирмоқчи эдим, ойим Ҳафиза холаникига кетканлари учун қўзғололмадим.

— Нега, бирор мовлияти бор эканми? — Саодатхон сўради.

— Келини туққан.

— Мен эшитканим йўқ, нима туғибди?

— Ўғил.

— Айткандек, Ғуломжон нима иш қилиб юрибди?

Қизлар ер тагидан бир-бирига қараб олишди. Меҳриой оғир ҳаёлга чўмди: «Нега Саодатхон опам Ғуломжонни суриштиради, саволида бир гап борга ўхшайди, ачинаётир».

Меҳриой ёш қизчалигида ота-онаси ўлиб кетиб, поччаси Назираканинг тарбиясида ўсди. Саодатхон етимча қизнинг ўқишидан хабар олиб турди. Комсомол сафига ўтишида ўзи кафолат берди. Битта бунга эмас, комсомол комитетининг секретари бўлиб турган вақтда бошқа ёшларга ҳам шундай ёрдам берди. Ўқишга кетган бўлса ҳам ҳали-ҳали комсомол ёшларнинг ҳарбири блан қизиқишини Меҳриой яхши билар эди. Аммо Ғуломжон тўғрисидаги ҳозирги саволидан бошқа нарса англади.

— Билмадим, — Лолахон ерга қараганча жавоб берди.

Саодатхон Лолахоннинг жавобига аҳамият бермагандек ўзича алланималарни ўйлар эди. Ўртага жимлик чўкди. Лолахон гапни кулгуликка олиб:

— Меҳридан сўранг,-деди Саодатхонга.

Меҳриой «у нимаси» дегандек дугонасидан ўпкаланиб, четга юзини бурди. Саодатхон эса ҳайрон бўлиб дам Лолахонга, дам Меҳриойга қарар. Меҳриойнинг қошлари чимирилиб, тобора ғижинишидан таажжуби ортган эди.

— Нима қипти, Ғуломжон акангга?— Лолахон пинагини бузмай атайин сўради.

— Нега менинг акам бўлар экан энди, ўзинг ака қилиб олақол.

— Шундай акам бўлса жон-жон дер эдим. Қани, очиғини айтчи, менинг акам бўлганда?...

— Сенинг аканг бўлганда ҳам, йўқ... ҳафа бўлсанг бўлақол.

— Вой ўлай, — деди кўзидан ёш чиққунча кулиб Лолахон — намунча ўтакангг ёрилмаса. Майли сен менинг тўғримда гапиракол, сра ҳафа бўлмайман.

— Ҳо, — деди бирдан чиройи очилиб Меҳриой — Алижон акамдан гапирса экан, дейсизда, ёқмай ўлақолсин.

Ўртада кулги кўтарилди. Бу кулги— бир-бирига уланиб, узоқ давом этди. Саодатхон икки дўстнинг юрак сирларини ифода этувчи ҳозирги баҳс ва кулкини завқ блан кузатар эди. У энди, Лолахоннинг ҳазилига тушунган, лекин ҳаёли ҳамон Ғуломжонда эди.

— Мен бир нарсага ҳайрон бўлаяпман, қизлар,-деди Саодатхон, — Ғуломжон илгари колхознинг энг яхши йигитларидан, интизомли комсомол эди. Ичканини, чакки-чукки юрганини сра эшитмаганман. Энди нега шунчалик айнаб қолди?

Қизлар Саодатхоннинг ярим хитоб ва ачиниш блан берган сўроқларига ҳа деганда жавоб бермадилар. Меҳриой икки тиззасини бир ёққа жуфт қилиб, ярим эгилган ҳолда дастурхоннинг попугидан кўзини олмас, Лолахон бўлса эпақали сўз топиш учун жиддий хаёл сурар эди. Боядан бери давом этган хушчақчақлик ўрнини сукунат босиши қизларга табиийдек эди. Чунки Саодатхоннинг илк тарбияси қизларнинг қалбида абадий эсдалик қолдирган ва катта ҳурмат туғдирган эди. Саодатхоннинг иш устида, дўстлик йўсунида сўзлашганида ва ўзаро суҳбатда қандай вазият сақлашини қизлар яхши ўрганиб олганлар. Ҳозир Ғуломжон тўғрисида гап очган тарбиячи, жамоатчи аёлнинг кўз қарашлари ва юзининг ифодасида жиддийлик, кимдандир норозилик аломатини кўрдилар.

— Шунақа бўлиб қолган, опа.

— Нега!

— Билмасам.

— Билмасам, деб сиз айтсангиз, билмасам деб Меҳриой айтса, бунақа блан бўладими, ташкилотдаги ҳарбир а'зонинг тақдири учун ҳамма баббаравар жавобгар бўлиши керак.

— Эҳа, мажлисларда озмунча танқид қилмаймиз, «ҳа» дейдию, тағин билганини қилаверади.

— Фақат танқиднинг ўзи блан бўлмайди. Мен сизларга кечаги кўрганимни айтиб берай, — деди Саодатхон. Унинг юзида куйиниш аломати кўринар эди.

— Дарсдан чиқиб уйга кетаётган эдим, иккита машинада лиқ тўла йигитлар шаҳарнинг катта кўчаси ўртасида тўхтаб базм қилаётган экан. Сурнай, карнай, чилдирманинг овозига тумонат йиғилган. Мен ҳам бирпас қараб турдим. Машинанинг олдида икки йигит кифтини қоқиб ўйнаб турибди. Йигитлар зўр бериб қийқиришади. Ҳаммаси мастга ўхшайди. Бир вақт қарасам Ғуломжон, кўзи қип-қизариб, юзи хурмадек бўртган. Чопонини елкасига осиб олибди. Кастюмининг тугмалари солинмаган. Дўпписининг жиягини қайтариб олган. Зўр бериб баччага хушомод қилади. Ер ёрилмади, ерга кирмадим. Худди биров, сиз тарбиялаган комсомолни кўринг деётканга ўхшади. Эссизгина йигит, шундай хафа бўлиб кетдимки, асти қўйинг.

— Жуда кўп ичади, опа, деди Лолахон, — қайкуни лойга йиқилиб туролмай ётган экан, отам уйига олиб бориб қўйибдилар.

— Ўз ҳолига қўйгандан кейин нима бўларди. Ишга ҳам чиққанда чиқса керак?

— Ишга чиқмайди,— Лолахон аста-секин Меҳриойга қараб олди-Комсомолларга ҳам аралашмайди.

—Ким блан юради?

— Биринчи бригаданинг табельчиси блан.

— Ким у?

— Мактабнинг завхози Қосимовчи, ёзда келган, ҳозир табельчи.

Саодатхон ўйлаб қолди, комсомол а'золаридан ажралиб, колхоз ишидан узоқлашиб юрган Ғуломжоннинг янги ўртоғи уни қизиқтирар эди.

— Бу аҳволда қолдириб бўлмайди,— Саодатхон бошини аста чайқаб қўйди. Унинг оқ сариқдан келган тўгарак юзидаги жиддийлик ҳали ҳам сақланар эди — мен Аҳмедовга айтаман, — комсомол ташкилоти секретари блан ҳам сўзлашаман.

— Жуда яхши қиласиз, опа, албатта гаплашинг,—деди Лолахон.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ БАРЧА ТОРМОҚЛАРИНИ ЮКСАЛТИРАЙЛИК!

Хўжалигимиз комплекс равишда ривожланмоқда

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтиришнинг улуғвор программасини белгилаб берди. Бу тарихий қарорнинг э'лон қилинганидан бери мамлакатимизда қишлоқ хўжалигининг энг муҳим тормоқларида чинакам катта юксалиш вужудга келди. Буни биз ўз колхозимиз мисолида ҳам ёрқин кўриб турибмиз. Сентябрь Пленумининг қароридан илҳомланган ватанпарвар колхозчиларимиз енгил саноат учун хомашё, аҳоли учун мўл-кўл озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб бериш соҳасида фидокорона меҳнат қилдилар.

Колхозимиз 1952 йили 703 гектар ерга чигит экиб ҳар гектардан 28,2 центнердан ҳосил етиштирган бўлса, ўтган йили 831 гектар ернинг ҳар гектаридан 36 центнердан пахта ҳосили етиштиришга эришди. Биз ишни сентябрь Пленуми қарори кўрсатмалари асосида пухта ташкил қилиб, пахта ҳосилини оширишда пахта усталарининг бой тажрибаларидан тўғри фойдаланиб, илғор агротехника фани ютуқларини кенг пропаганда қилиш натижасида ана шундай ютуқларга эришдик.

Сталин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назаралиота Ниёзов, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдумалик Шерматов каби қишлоқ хўжалигининг ажойиб новаторлари ўз иш тажрибаларини бошқаларга ўргатдилар. Натижада Қ. Қоражонов, Ғ. Ўнгарбоев, Е. Мадалиев бошлиқ бригадалар 40 центнердан ошириб пахта ҳосили етиштирдилар. Назаралиота бошлиқ звено эса 17 гектар ернинг ҳар гектаридан 52 центнердан ҳосил топширди.

Колхозимизнинг а'золари бу йил ҳам пахта ҳосили етиштиришда астойдил меҳнат қилдилар. Шу туфайли пахта тайёрлаш планини ошириб бажаришни та'мин қиладиган миқдорда ҳосил етиштирдик. 840 гектар ернинг ҳар гектаридан 38 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олганмиз. Олинган социалистик мажбуриятни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллиги кунигача бажариш учун пахта йиғим-теримини кучайтириб юбордик.

Колхозимизда пахтачиликни кескин равишда ривожлантириш блан бирга жамоат чорвачилигини юксалтириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишга ҳам катта аҳамият бермоқдамиз. Партия Марказий Комитетининг ҳарбир колхозда чорвачиликнинг беш тури бўлсин, деган кўрсатмасини ҳам муваффақиятли амалга оширдик. Эндиликда йилқичилик, қўйчилик, қорамолчилик, асаларичилик, паррандачилик ва бошқа фермалар ташкил қилинди.

Чорвачиликнинг маҳсулдорлигини оширишга э'тиборни кучайтириб, бу йил ўтган йилга нисбатан икки баравар кўп ем-хашак тўпланди. Агар ўтган йили 261 гектар бедани икки ярим марта ўрган бўлсак, бу йил 4 марта ўриб олиш учун курашмоқдамиз. 30 киши пичан ўрмоқда, хашак ташиш ишида 12 арава фойдаланилмоқда.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қароридан кейин соғин сигирларнинг сифатини яхшилашга катта аҳамият берилди. Кўп сут соғиб олинадиган сигирларни кўпайтирдик. 40 сигир намунали молхонада боқилмоқда. Бу тадбирларни амалга оширишимиз орқасида улардан сут соғиб олиш икки баравар кўпайтирилди.

Колхозчиларимиз партия, ҳукуматимиз қарорларини ўзларининг жанговар иш программалари деб биладилар. Биз тарихий қарорни нэчиллик блан амалга ошириш учун бундан кейин ҳам тинмай меҳнат қиламиз. Пахтачилик, чорвачиликни ривожлантиришда янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритиш учун барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланамиз.

Одил НОРМАТОВ,

Янгийўл районидаги Ворошилов номли колхознинг раиси.

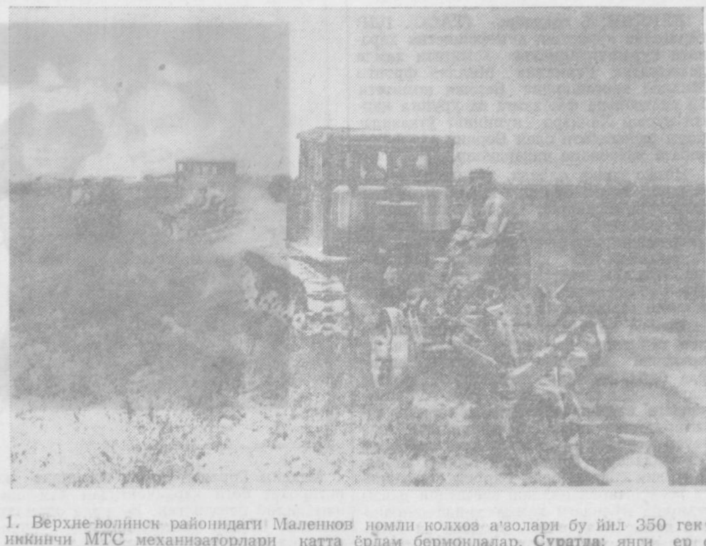

1. Верхне-волинск районидаги Маленков номли колхоз а'золари бу йил 350 гектар янги ерни ўзлаштиришга қарор қилдилар. Бу ишни бажаришда райондаги иккинчи МТС механизаторлари катта ёрдам бермоқдалар. **Суратда:** янги ер очилишининг кўриниши. 2. Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозида пахта майдони янги ерлар ҳисобига йил сайин кенгаймоқда. Колхоз а'золари бу ерлардан мўл ҳосил етиштираётирлар. **Суратда:** колхоз раиси **Э. Усмонов** ва 9-нчи бригада бошлиғи **Р. Бердиқулова** ўртоқлар янги ер пахтасини кўздан кечирмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Янги ерлар тобора кўпроқ ўзлаштирилмоқда

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми бепоён мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини ҳартарафлама ривожлантиришнинг улуғвор программасини чизиб берган эди. Сентябрь Пленумидан сўнг ўтган бир йил бизнинг Верхне-волинск районида ҳам қишлоқ хўжалигини ҳартарафлама ривожлантириш соҳасида катта бурилиш йили бўлди. Районимиз меҳнаткашлари партиямизнинг бу қарорини зўр қониқиш блан қарши олдилар. Партиямизнинг бу улуғвор программасидан илҳомланган район меҳнаткашлари пахтачиликни ривожлантириш, қўриқ ва бўз ерлар ҳисобига пахта майдонларини кенгайтириш, ҳар гектар ердан олинадиган пахта ҳосилини ошириш соҳасида зўр ғайрат ва маҳорат блан ишламоқдалар.

1953 йилда ҳар гектар ердан ўртача 25 центнердан пахта ҳосили олинган эди. 1954 йилда пахта майдонини яна 1320 гектар кенгайтириш, ҳар гектар ердан олинадиган пахта ҳосилини 26,2 центнерга етказиш планлаштирилди. Район партия комитети ва район ижроия комитети мавжуд имкониятларни ҳисобга олди. Колхозчилар, механизаторларнинг ватанпарварлик ғайратларига таяниб, пахта майдонини 1500 гектарга кенгайтиришни асосий вазифа қилиб қўйди. Шунинг натижасида пахта майдони янги ерлар ҳисобига 9000 гектарга кенгайди.

Бу йил колхозчиларимиз, механизаторларимиз мана шу кенг майдонларда олинган мажбуриятни тўла бажараоладиган даражада мўл ҳосил етиштирдилар. Вазифа фидокорона меҳнат туфайли етиштирилган мўл пахта ҳосилини зўр уюшқоқлик ва бирдамлик блан йиғиб-териб олишдан иборат. Бу мавсумда қарийб 50 процент майдондаги пахтани машина блан териб олишга қарор қилдик. 4200 гектар майдондаги ғўза баргларини ўз вақтида тушириш учун етарли миқдорда заҳарли моддалар колхозларга ташиб келтирилди. Ҳозир 4 та самолет, 28 «ОДН» блан ғўза баргларига дори сепилмоқда. Районимиздаги иккала МТСда 106 та пахта териш машинаси бор. Буларнинг кўпчилиги ремонтдан чиқарилди. Механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрланди. Уларнинг бир қисми Гулистон районидаги учинчи МТСга бориб механик-ҳайдовчиларнинг яхши тажрибалари блан танишиб келдилар. 1-нчи МТСнинг механик-ҳайдовчиларидан Исҳоқ Кенжабоев, Виктор Королев, Семён Неприй, Алексей Тинчаров каби ўртоқлар бу йил 80 — 100 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олдилар.

Районда 10 минг килограммчилар ҳаракати ҳам кенг тус олаётир.

Ўтган йилларда пахтадан бошқа экинларга мутлақо аҳамият берилмай келарди. Бу йил сентябрь Пленуми қарори асосида колхозларда қовин-тарбуз, сабзавот, шоли каби экинлар майдони анча кенгайди. Янги мевазор боғлар вужудга келтириш учун курашилмоқда. «Победа», «Қизил Октябрь», Шверник номли, Маленков номли колхозларда 250 гектар мевазор боғ вужудга келтирилди.

Броқ, қишлоқ хўжалигининг энг муҳим тармоғи чорвачилик соҳасида жиддий камчиликларга йўл қўйдик. Ем-хашак тайёрлаш плани судралиб келди. Кейинги вақтда район партия комитети ва район ижроия комитети алоҳида тадбирлар кўрди. Ем-хашак тайёрлашга кўплгина ишчи кучи ва машиналар сафарбар этилди.

Бизнинг районда ҳали ўзлаштирилиши керак бўлган 8 минг гектардан кўпроқ ер бор. Мана шу ерларни ўзлаштириш ҳисобига 1958 йилда районда пахта майдони 15 минг гектарга етказилиши керак. 1955 йилда мана шу партов ерлар ҳисобига пахта майдонини 3 минг гектарга кенгайтириш мақсадида ҳозирданоқ ишга киришдик. Ҳозир янги ерларни очишда 14 та трактор ишламоқда. 1000 гектар ернинг шўрини ювишга ҳозирланмоқда. Районимиздаги кўпчилик колхозларда янги ерларни ўзлаштириш блан пахта майдонларини кенгайтириш иши қизғин олиб борилаётир. Жумладан «Қизил Октябрь» колхозида Сирдарё бўйидаги ерлардан 200 гектари ўзлаштириладн. Бу ерларга сув чиқариш учун бир ярим километрлик канал қазиб тамомланди. Маленков номли колхозда Шўрўзакдаги 208 гектар ер ўзлаштирилмоқда. Бошқа колхозларда ҳам шу каби иш олиб борилаётир.

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми қарори асосида қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, бу соҳада катта ресурс бўлган янги ерларни тобора кўпроқ ўзлаштириш учун бундан кейин ҳам астойдил ишлаймиз.

Турғун РАЖАБОВ.

Верхне-волинск район партия комитетининг секретари.

Қишлоқ хўжалигига хилма-хил машиналар берамиз

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарори совет халқи олдига мамлакатимиз иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлаш, социалистик қишлоқ хўжалигимизни янада ривожлантириш ва шу асосда меҳнаткашларнинг моддий-маданий фаровонлигини янада яхшилаш вазифасини қўйди.

Бепоён Ватанимизнинг барча халқлари жонажон партиямизнинг жанговар чақириғига бир жон-бир тан бўлиб, амалий иш блан жавоб бердилар. Қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш умумхалқ ишига айланиб кетди. Иттифоқимиздаги қишлоқ хўжалиги учун турли хилдаги машиналар, детальлар ва запас қисмлар ишлаб чиқарувчи корхоналар блан бир қаторда заводимиз коллективи ҳам ўз ишини Пленум қарорлари асосида қайта қуриб олди ва бирмунча муваффақиятларни қўлга киритди.

Ма'лумки партия, ҳукуматимиз томонидан халқимиз олдига қўйилган жуда катта ва шарафли вазифаларни қишлоқ хўжалиги ишларини янада комплекс равишда механизациялаштирмай туриб, муваффақият блан амалга ошириб бўлмайди. Буни яхши тушунган завод коллективи умумхалқ ишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиш мақсадида фидокорона меҳнат қилиб, яхши натижаларга эришди. Коллективимиз ярим йиллик топшириқни муддатидан анча илгари бажарди ва пландан ташқари колхоз, совхоз ва МТСлар учун 11 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. 8 ойлик топшириқ ҳам муддатидан илгари — 28 августда бажарилди.

Қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш мақсадида корхона ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари меҳнат унумини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, ишлабчиқариш технологиясини янада такомиллаштириш соҳасида катта ишлар олиб бордилар. Натижада меҳнат унуми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 25 процент ўсди, маҳсулот сифати бирмунча яхшиланди.

Республика Қишлоқ хўжалиги ҳамда Совхозлар министрлиги пахта йиғим-теримигача планга қўшимча равишда пахта териш ва тозалаш машиналари, чанглагич-пуркагич машиналари учун 1,5 миллион сўмликка яқин деталь ва запас қисмлар тайёрлаб бериш ҳақида заявка берган эди. Биз илғор бригада ва цехларнинг прогрессив иш методларини кенг ишчилар ўртасида оммалаштириш, ички резервлардан унумли фойдаланиш ва меҳнатни тўғри ташкил этиш натижасида бу фахрли заказни муддатидан илгари шараф блан бажардик.

Бу йил республикамиз пахтакорлари она-Ватанимизга 3 миллион тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Коллективимиз бу шарафли вазифани бажаришга ўз ҳиссасини қўшиш мақсадида астойдил меҳнат қилди ва пландан ташқари 70 га яқин пахта териш машинаси ва 40 га яқин пахта тозалаш машинаси ҳамда 200 га яқин тўкилган пахталарни териб олучи машина ишлаб чиқарди.

Завод конструкторлик бюроси коллективи мавжуд қишлоқ хўжалик машиналарини такомиллаштириш ҳамда янада унумли ишлайдиган янги машиналар ихтиро' этиш устида катта ишлар олиб бормоқда. Масалан, бошқа завод конструкторлари блан биргаликда «НК—2,8» маркали янги культиваторлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирдик. Шунингдек, заводимиз коллективи яқинда янги конструкциядаги «СХС—1,4» маркали пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Янги пахта териш машиналарини кўплаб ишлаб чиқариш республикамиз колхоз ва совхозларида пахтачиликни янада ривожлантириш ҳақидаги партия ва ҳукуматимиз томонидан қўйилган вазифаларни мувффақиятли бажаришда катта аҳамиятга эгадир. Бу машина «СХМ—48 М» пахта териш машинасидан фарқ қилади. Янги машинанинг шпиндели горизонтал шаклда ўрнатилган. Бу эса намгарчилик, шудринг тушган пайтларда ҳам пахтани териб олиш имкониятини беради. Инженер-конструктор Козловский конструкцияси асосида тайёрланган бу машина бир йўла икки қатордаги пахтани териб олади. Янги машинанинг яна бир афзаллиги шундаки, у ғўза барги тўкилмаган бўлса ҳам ишлайберади. Ғўза барглари машинанинг унумли ишлашига ҳечбир ҳалал бермайди.

Ташаббускор коллективимиз қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш ва социалистик қишлоқ хўжалигимиз учун тобора кўпроқ машиналар, детальлар ва запас қисмлар етказиб бериш мақсадида бундан кейин ҳам астойдил ҳаракат қилади.

Г. ВИНОКУРОВ,

Тошкентдаги К. Е. Ворошилов номли қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг бош инженери.

Пахта ҳосилини оширишда беданинг аҳамияти

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми ҳамда партия ва ҳукуматимизнинг Ўзбекистон ССРда 1954—1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисидаги қарорлари Ўзбекистонда пахтачиликни ривожлантиришнинг буюк программасини белгилаб берди. Бу тарихий қарорда кўрсатилган тадбирларни амалга ошириш учун курашаётган колхозимиз а'золари пахтачиликни янада ривожлантиришга катта аҳамият бермоқдалар.

Пахтадан мўл ҳосил етиштиришда тўғри олмошлаб экишни жорий қилишда беда айниқса муҳим роль ўйнайди. Бизда пахта беда блан олмошлаб экилмоқда. Натижада ер унумдорлиги тикланиб, пахта ҳосили йилдан-йилга ошиб бораётир.

Беда агротехника қоидаларига тўла амал қилинган ҳолда парвариш қилинганда 5 марта ўрилиб, ҳар гектар ердан 150 центнер ва ундан ҳам ошиқ қуруқ беда тайёрлаш мумкин бўлади. Бунинг устига бедадан кейин ерда чириндилар кўпаяди, тупроқ донадорлашади. Натижада ундан кейин экилган экин мўл ҳосил беради. Яхши ўсиб, ривожланган беда ҳар гектар ерда 150 килограммгача азот тўплайди, бу эса 500 килограмм селитра ўрнини босади. Шунингдек беда ва ундан олинадиган ҳосил жамоат чорвачилигини ривожлантиришда ҳам катта аҳамиятга эга.

Колхозимизда 1950 йилда 135 гектар бедапоя бўлиб, унинг ҳар гектаридан 48 центнердан ҳосил олинган эди. 1953 йилда беда майдони кенгайтирилиб, 190 гектарга етказилди ва унинг ҳар гектаридан ўрта ҳисоб блан 88 центнердан ҳосил олинди. Бу йил эса бедапоя 200 гектарга етказилди. Биз ҳар гектар ердаги бедапоядан 90 центнергача ҳосил олиш учун курашмоқдамиз.

Биз бедапоя ўрнидаги ғўзаларнинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 38 центнер ва ундан ҳам ортиқ пахта ҳосили етиштирмоқдамиз. Бундан ташқари бедачилик туфайли чорвачиликнинг ем-хашак базаси мустаҳкамланиб, қорамол фермасини кенгайтириш ва молларнинг маҳсулдорлигини ошириш мумкин бўлди. Масалан, 1950 йилда колхозимизда 9 та соғин сигир бор бўлиб, уларнинг ҳарбиридан 500 литрдан сут соғиб олинган эди. 1953 йили сигирлар сони 50 тага етди ва уларнинг ҳарбиридан 1488 литрдан сут соғиб олинди. Биз бу йил сигирлар сонини 100 га етказдик ва 1 сентябрьгача ҳарбир сигирдан 1880 литрдан сут соғиб олишга эришдик.

Колхозимизда беданинг кўплаб етиштирилиши қорамолларни қўлда боқишга ҳам имкон бераётир. 1953 йилда 50 мол қўлда боқилган бўлса, бу йил пландаги юз ўрнига икки юздан ортиқ қорамол молхонада боқилаётир. Биз эришган ютуқларимиз блан чегараланиб қолмай, чорвачилик ва пахта ҳосилини кўпайтиришга ёрдам берувчи беда хўжалигини бундан сўнг ҳам янада ривожлантиришни ҳамда ҳарбир соғин сигирдан йилига ўрта ҳисоб блан камида 3000 литрдан сут соғиб олишга эришишни ўз олдимизга вазифа қилиб қўйдик.

Назрулла МАННОНОВ,

Оржоникидзе район, Қибрай қишлоқ советидаги Сталин номли колхоз раиси, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Меҳриой ҳамон индамасдан гўё ҳамма гапга бетарафдек ўтирарди. Агар Ғуломжон ҳақида бундан бир йил чамаси илгари шунақа гаплар эшитса, сра ишонмас, «қўйинг-эй, наҳотки шунақа йигит бўлса» деб ҳафа бўлар эди... Меҳриойнинг ҳозирги ички кечирмасини Лолаҳон билиб ўтирибди. Саодатхон эса Лолаҳоннинг бояги ҳазили замирида бир сир борлигини, я'ни Ғуломжон блан Меҳриой ўртасидаги муносабатнинг бузуқлигини яна ҳам чуқурроқ пайқаган эди.

Дўстлар жим бўлдилар. Лолахон ўрнидан туриб радионинг қулоғини бурадн. Пахтакорлар учун берилаётган концертни ҳам жим ўтириб эшитабошлашди.

— Бугун агротехника кружоги бор-а, эсингдан чиқарма Меҳри, Саодатхон опа, сиз ҳам чиқмайсизми?

Шўх куйда айтилаётган ашулани завқ блан эшитаётган Саодатхоннинг хаёли бўлинди.

— Майли, чиқаман.

II.

Ёлғиз қўрғондан чиқиб, ўриқзордан бораётган Алижон кекса дарахтларнинг яп-яланғоч, чўнқиртак шохлари орасидан тушган ойдинда гоҳ кўриниб, гоҳ кўринмай Бўзсув ёқасига етди.

Тўлин ой уфқдан кўтарилиб қишлоқдаги бинолар ва дарахтлардан оша ҳаммаёққа нур сочмоқда. Осмонда юлдузлар чарақлаб ойдин кечанинг чиройини оширмоқда. Ҳаммаёқни қалин қор қоплаган бўлса ҳам кечанинг ёруғида узоқ-яқиндаги ҳарбир нарсани аниқ белгилаш мумкин. Бўзсувнинг ўнгирлари, туянинг ўркачи каби дўппайиб чиққан яноқлари, эгри-бугри сув йўллари, ўнгирлардаги, қирғоққа уч бериб турган қалин тол дарахтлари кўзга ташланиб туради. Бўзсувнинг ҳарикки томони кенг карталар, эксковатор блан завурдан чиқарилган тупроқ уюмларининг кўтарилиб туриши, табиий тепаларнинг паст-баланди айни пайтда ажойиб манзара ҳосил қилган эди.

Алижон яккачўпга олиб тушадиган ўнгир ёнида тўхтади. Вояга етган дуркин гавдаси, текис ва яна ҳам сўлим тортган юзини ГЭС томонга ўгирди. Бўзсув ГЭСидан тортилган симлар орқали атроф қишлоқларда порлаб ёнаётган Ильич чироқларини кўрди. Шунда у ГЭС қурилишида ишлаганини эслади. Авваллар ҳам буни ўйлар эди. Лекин, улуғ ишга қўшилган кичик бир ҳисса ҳам кишида катта фахр ва мағрурлик туғдиражагини ҳозиргидек чуқур сезмаган эди.

Алижон пастга қадам қўйди. Терак бўйи жарликка тушадиган илон изи ер зиналарни босиб яккачўп ёнига борди. Бўзсувнинг шўх суви ҳайқириб оқар, зўр куч блан тўлқинланиб, дамбадам ўшқирар, қирғоққа зарб блан урилиб, қамиш ва бардиларни силкитиб ўз йўлида давом этар эди. Ҳаракати, оқими ва чиранишининг интиҳоси бўлмаган катта сувга Алижон узоқ қараб томоша қилди. У, туғилиб ўсган қишлоғида бундай сувни кўрмаганди. Унинг қишлоғидан кичик бир анҳор ўтар ва у, бунақа даҳшатли жардан эмас, юзадан оқар эди. Болалик чоғида ёз кунлари ўртоқлари блан ўша анҳорда чўмилганлари эсига тушди. Энди бирнеча йилдирки, қишлоғини кўргани йўқ. У ердан узоқда, бегона қишлоқда яшайди.

Алижон яккачўпдан ўтиб баландликка кўтарилди. Пахта майдонининг этаги шу ерда. Бўзсувга туташиб кетган эди. Кузда шудгор қилинган ерлар қорга бурканиб ётади. Шудгор ўртасидан ёлғизоёқ йўл тушган. Куни блан оёқ остида топталган бу йўл ойна каби яроқлаб турибди.

Узоқда қишлоқнинг чироқлари ярқираб кўринабошлади. Алижон қишлоқнинг чеккасига еткунча ҳечкимни учратмади. Катта кўчага етганда қаршисидан Ғуломжон чиқиб қолди. У уйидан келаётган эди. Клубгами, чойхонагами кетаётгандир, деб ўйлаган Алижон Ғуломжоннинг ёнига ўтди. Ғуломжон бирдан бўшаниб, юришини ҳам, юрмаслигини ҳам билмай қолди. Бирга кетмоқчи бўлган Алижон «соғмисан, дўстим» деб қўлини берган эди; Ғуломжон қўлини бўшгина узатиб «ёмон эмас» деб қўяқолди.

Алижон ҳайрон бўлди. Ғуломжоннинг кўз қарашларида илгариги ўйчанликни кўрмади. Чеҳрасида сўлғинлик ва кимдандир норозилик аломати сезилиб турар эди. Алижон уни ҳеч вақт бундай вазиятда кўрмаган, ёмон аҳволда қолган пайтларда ҳам бардош, сақловчи, ўзининг тили блан айтганда, «соғлик бўлсин» деб ҳар ерда ҳам хушчақчақликни қидирувчи бу йигитдаги ўзгариш Алижонни таажжубга солди. Улар армия хизматида доим бирга бўлиб, колхозга ҳам бирга қайтиб келишган. Шу даврда Алижон унинг иродаси қат'ий эканини яхши билиб олган. У, ўйлади: «Наинки ўшанга... шунчалик хафа бўлса, бунга сабабчи ўзику. звенога қарамай қўйди, бугун қарасанг шаҳарда, эртага қарасанг районда юради. Звено бошлиқлигидан олиб ташлаганлари учун мендан ранжиганмикин, ёки ўзи бошлиқ звенэда энди Меҳриойнинг қарамоғида ишлаши алам қилаётганмикин».

Ғуломжон унга қарамасдан ёнида жим бормоқда эди. У, Ғуломжон блан очиқ гаплашишга қарор қилди. Оёғи яхда тирғаниб кетиб, Ғуломжоннинг қўлидан ушлаб қолди. Шу баҳонада дўстининг қўлтиғидан қўлини ўтказиб олди. Муйилишга етиб энди гап очмоқчи бўлганда Ғуломжон тўхтади:

— Мен шу ерда қоламан.

— Қаёққа борасан?

— Шу ёққа, бировда ишим бор, — Ғуломжон чап қўлдаги узун кўчани кўрсатди.

Алижон бу кўчада унинг ким блан учрашишини суриштириб ўтирмади. Чунки бир томондан Ғуломжон рўйхуш бермайди, иккинчи томондан вақт зиқ эди.

— Хайр бўлмаса, бизникига бор, Ғуломжон.

— Хайр.

Алижон идора томонга кетди. Хайрлашган жойидан ҳали ҳам қўзғолмай, нимаиндир андиша қилиб турган Ғуломжонга қайрилиб қарамади. У оғир хаёл сурарди. Ғуломжоннинг ҳозирги муомаласини кўз ўнгига келтираркан аниқ бирор фикрга келолмасди. Ўзича «худди ёш боланинг аразига ўхшайди-я» деб қўяди Яна ўйлаб кетади. «Оиласида бирор кўнгилсиз воқиа бўлганмикин, нега бир пас туриб суриштирмадим».

Эсига тўгарак тушди. Қадамини тезлатиб бироз юрди-да, тағин ўйлайбошлади. Лекин ўйлаб ўйига етолмас эди. Ғуломжоннинг оилавий ҳаётини ҳам, колхоз раҳбарлари ва бошқа ўртоқларининг муносабатини ҳам унинг ҳозирги аҳволига боғлай олмади. Шу йўсин идорага етиб қолганини сезмади.

Эшикдан ичкари кирар экан ташвиш босди. «Бугун яна... ота блан орамизда гап қочмаса эди».

III.

Хонани тўлдириб ўтирган одамлар Шерматота келиши блан унинг ҳурмати учун ўринларидан қўзғолдилар. Ота колхозчиларга бошини қимирлатиб, «ўтираверинглар» деган ишорани қилди-да, ўзи ўртадаги узун столнинг бош томонига ўтирди. Унинг меҳнат блан пишган бақувват кўркам гавдаси қора сатин тўнини сириб турипти ,ота икки қўлини стол устига қўйиб олди-да, очиқ оқ сурп яктак тагидаги кенг кўкрагини олдинга чиқаргач, одамларга разм солиб чиқди.

Агроном Муҳаммаджонов соатига қараб, қўлидаги китобни варақлайди. Унинг орик юзлари ва кенг пешонасидаги ажинлар анча қуюқлашиб қолган бўлса ҳам узоқдан ёш йигитга ўхшаб кўринарди. У соатига яна бир қараб олди-да, одамларга кўз югуртириб чиқди. Қарийб ҳамма келиб бўлган. Келиши шарт бўлганлардан фақат Алижон йўқ эди. Агроном ноилож тўгарак машғулотини бошламоқчи бўлиб турганида эшикдан Алижон кириб келди. У деразадан қараб жой тиқилинчлигини билгач, бошка хонадан ўзига биратўла стул ола кирган эди.

— Алижон ҳам келди, бошлай беринг, — деди партком секретари Аҳмедов. Ўртадан пастроқ бўйли, юмалоқ гавдали бу йигит сезгир кўринар эди. Агрономга стулини бўшатиб бериб, унинг чап томонида ўтирган баланд бўйли, чўзиқ юзли раис Мирзаев партком секретарининг сўзини тасдиқлаб агрономга қаради:

— Бошланг, вақт кетмасин.

— Бу ёққа келақолинг, Алижон, — агроном ўзи ўтирган столнинг ўнг томонидаги пўлат сандиқни кўрсатди.

— Келин тушдига кептимики, сандиққа чиқади.

— Яна бир пас кечикканда токчага чиқариб қўяр эдик.

Уй ичида енгил кулги кўтарилди. Қизжувонлар жимгина илжайиб бир-бирларига қараб олдилар. Алижон қўлидаги стулни бошидан юқори кўтариб, бурчакка қўяркан:

— Кечикқаним йўқда, бўлмаса токчага чиқсам чиқаверардим, — деди.

— Агроном ҳам сени токчага чиқармагунча гапни бошламайдиганга ўхшайди, — раис киноямиз Алижонга қараб қўйди.

Шерматота кулгига аралашмай ўтирар, Алижон келиши муносабати блан бошланган сўзлар, кулгилар унга ёқмагандек бароқ қошларини чимириб қўяр эди. Раис сўнгги сўзидан кейин ер остидан Алижонга бир қараб олди. Шерматотанинг қаршисидаги девонда, кишиларнинг ўтган-кетгандан қилган ҳикояларини боядан бери тинглаб ўтирган Саодатхон, Лолаҳон, Меҳриойлар отанинг ҳаракатини кузатар эдилар. Айниқса Лолахон отасидан кўз узмас, ҳойнаҳой — бугун ҳам бирор машмаша бўлар деб кутар, бўлишига кўзи ҳам етар эди.

Алижон Шерматотанинг ўзига бежо тикилганини сезиб, ўтган суҳбатда бўлган гап отага қаттиқ та'сир этганини ўйлади. Тўгаракнинг биринчи машғулотида Алижон сўзга чиқиб ўтган йили ғўзани озиқлантиришдаги ба'зи камчиликлар ҳақида гапирди, минерал ўғит блан маҳаллий ўғитни аралаштириб сепишга қаршилик қилган Шерматотани танқид қилди. Бирда-иккида бундай танқидни кўрмаган ота қизишиб кетиб Алижоннинг ҳам, агрономнинг ҳам фикрига қарши чиқди. Шундан буён ҳарбир машғулот икки ўртада катта тортишув ва айрим вақтларда хилагина жанжаллар блан ўтадиган бўлди.

Агроном қўли блан «тинчланинг» деган ишорани қилди. Ҳамма жим бўлди.

— Ўртоқлар, — деди Муҳаммеджонов, — ўтган гали машғулотимиз бўлмай қолганлиги учун бугун иккита мавзу'ни ўтишга тўғри келади. Бири янги очилган ердан қандай қилиб юқори ҳосил етиштириш ва иккинчиси чигитни уялаб-квадрат усулда экиш ҳақида.

Ҳечкимда э'тироз бўлмаганидан агроном сўзини давом этдирди.

Ҳамма диққат блан қулоқ солар эди. Лекин, Шерматота гоҳ-гоҳ икки қўлини бир-бирига бириктириб, мушт қилиб қўярди. Лолахон отасининг бир нарсадан ғижинган вақтида шундай ҳаракат қилишини билгани учун безовта бўлабошлади: «Яна машмаша бўладиганга ўхшайди». У боя Саодатхонга «Тўгарак машғулоти жуда қизиқ ўтади» деб қайси ма'нода айтганига ҳозир ўзи ҳам ҳайрон эди.

Агроном сўзини тамомлаб колхозчиларга мурожаат қилди:

— Кимда, қандай савол бор?

Аввал ҳамма индамай ўтирди. Кейин усти-устига савол ёғилиб кетди. Колхозчилар чигитни уялаб-квадрат усулда экишнинг афзаллиги нимада эканлигини яхшилаб билиб олишга ҳаракат қилар эдилар. Янги очилган ердан биринчи йилиёқ юқори ҳосил олиш ҳақидаги масала яна ҳам каттароқ мунозарага сабаб бўлди.

— Эскидан экилиб келган ер блан, янги очилган ернинг ҳосил тупроғида қандай фарқ бўлади? — Алижон сўради.

— Ҳамма жим бўлиб қолди. Агрономнинг ўзи ҳам бундай саволни кутмаган эди. Лекин Алижоннинг бирор мақсади борлигини ўйлади.

— Аслда ҳечқандай фарқ йўқ.

— Бўлмаса нега янги ерга биринчи йил чигит экилмайди?

Одамларда қизиқиш пайдо бўлди. Ҳамма бир-бирига қараб қўйди.

— Жуда яхши савол, экса бўлади. Фақат қўриқни ишлаш, я'ни бегона ўт илдизларини тозалаш, сизот суви бўлса қочириш керак.

Шерматота ҳамон столга қараганча кўзини бир нуқтадан олмас эди. «Бу бола ўзидан-ўзи нима деяпти», дегандек ижирғаниб қўйди:

— Менингча, биринчи йили чигит экиб бўлмайди, янги ернинг аввал ҳовурини чиқариш, тупроқни тозалаш керак бўлади.

— Биринчи йили шундай қилсачи? — Алижон отадан сўради.

— Барибир бўлмайди, ер тобига келиши керак.

— Менингча бўлади, ота, — деди Алижон. — Ҳамма ернинг ҳосил тупроғи бирхил бўлгандан кейин янги ердан нега юқори ҳосил олиб бўлмайди. Агроном айтганидек ерни тозалаймиз, Шерматота айтганидек тобга келтирамиз-у чигит экаверамиз. Бизнинг бригадада олти гектар қўриқ кузда ағдариб қўйилган. Тўрт гектари мен блан Лолахон звеносининг этагида. Қора экинга биздан ер олиб, бошқа звенодан суришиб ўтиргунча шу қўриққа чигит экамиз.

— Бу қийин иш, — раис бош чайқади.

— Нега қийин? Эксковатор блан этакдан тилма зовур олинса бас.

— Тажрибаларинг ошиб кетган бўлса, ўзларинг экаберинглар, — Шерматота заҳарханда қилди.

Алижон қипқизариб, турган жойида қимирламай қолди. Лолахон отасидан ранжиб, юзини четга ўгирди.

Бу ерда ўтирганларнинг ҳаммаси ҳам отани деҳқончиликда ўзларининг устозлари деб билардилар. Алижон ҳам отанинг яхши маслаҳатлари туфайли ўз звеносида юқори ҳосил олиб келаётганини доим эслайди. Лекин кўпйиллик тажрибасида сра кўрилмаган янги агротехниканинг отага бирдан сингиши қийин эди, албатта. Ҳар сафар пахтачилик устида гап бўлганда отанинг янгиликка ҳа деганда кўникмаганлиги, Алижон, Лолахон ва бошқа ёшлар бошлиқ звеноларнинг революцион агротехника асосида қўлга киритаётган ютуқлари тилга олинади. Шундай мулоҳазалар отанинг иззат-нафсига тегмасдан қолмайди. Бугун ҳам агроном ўз сўзида ача шунга шама қилиб ўтган эди.

Агроном Алижонга «қўявер» деган имони қилиб кўзини қисди. Алижон буни сездими, сезмадими отага қаради:

— Ошиб кетадиган ҳеч нимам йўқ, ота, — деди у ма'юслик блан, — сизнинг ўндан бир тажрибангизга ҳам эга эмасман.

Шерматота индамади. Алижон бўшашиб ўрнига ўтирди. Унинг сўнгги сўзи нимагадир ҳаммага ҳам қаттиқ та'сир қилган эди.

Машғулот тугагач, Алижон ҳаммадан олдин коридорга чиқиб Саодатхонни кутиб турди. У блан сўрашмоқчи эди.

(ДАВОМИ БОР)

МОСҚВАДА ҲИНД САН'АТИ УСТАЛАРИНИНГ КОНЦЕРТЛАРИ

5 сентябрьда Союзлар Уйининг Колонна залида ҳинд сан'ати усталарининг тўртинчи концерти бўлди. Концерт программасига янги номерлар: рақслар, ашулалар ва миллий музика асбобларида сололар киритилган эди.

Ҳинд артистларининг Ҳиндистон миллий сан'атининг ғўзаллиги ва ўзига хос ҳусусияти ҳақида ёрқин тасаввур берадиган концертлари совет тамошабинлари орасида ғоят зўр қизиқиш туғдирмоқда. Ҳинд артистлари рақснинг Ҳиндистондаги тўртта асосий стилини: Бхарат натьям — Шарқи-Жанубий Ҳиндистон, Катхак — Шимолий Ҳиндситон, Катакхали — Ғарби-Жанубий Ҳиндистон, манипури — Шарқи-Шимолий Ҳиндистон, шунингдек нага қабиласининг халқ рақсларини кўрсатиб, ҳинд халқи рақс сан'атининг бойлигини ва хилма-хиллигини намойиш қилдилар.

Концертларнинг программасида инструментал музикага анча ўрин берилган. Миллий музика инструментларида (вина, саранги, ситар табла) ижро этилган классик пьесалар ёки «рага»лар қадимги замонларда вужудга келган ҳинд музикасининг гўзаллигини, мелодияларининг та'сирлигини ва ритмлари бойлигини кўрсатади.

Халқнинг жиддий ва жўшқин ашула сан'ати кенг равишда кўрсатилган. Концертда классик ва халқ лирик ашулалари, импровизация ашулалари, қилли чалғу асбобининг товушини имитация қилучи ашулалар ижро этилди.

Татанлти ҳинд раққосалари, музикачилари ва ашулачилари ижро этишда юксак маҳоратларини, бадиий образларни чуқур очиб бериш сан'атларини намойиш қилдилар.

Ҳиндистон маданият ва сан'ат арбоблари делегациясининг бошлиғи М. Чандрасекхар хоним ТАСС мухбири блан суҳбатда бундай деди:

— Совет Иттифоқининг пойтахти — Москва бизларни самимий ва меҳмондўстлик блан кутиб олди.

Биз совет кишиларининг Ҳиндистон сан'атига ғоят зўр қизиқиш блан қараётганликларини катта мамнуният ҳислари блан та'кидлаймиз. Буни биз бутун ҳинд халқига нисбатан дўстлик ифодаси деб биламиз.

Биз делегациямизнинг СССР да бўлиши ва ҳинд артистларининг совет кишиларига бераётган концертлари Ҳиндистон блан СССР ўртасидаги маданий ҳамкорликни мустаҳкамлаш, совет ва ҳинд халқларининг дўстлигини мустаҳкамлаш ишига янги ҳисса қўшади, деб ишонамиз. (ТАСС).

Дамашқдаги халқаро ярмаркада совет павильонининг муваффақияти

ДАМАШҚ, 5 сентябрь. (ТАСС). Дамашқда очилган халқаро ярмаркадаги совет павильони ғоят катта муваффақият қозонмоқда. Ярмарка очилганидан бери ўтган икки кун ичида уни 100 мингдан кўпроқ киши келиб кўрди.

Совет павильонини келиб кўрган кишилар таассурот дафтарида павильонга юксак баҳо бермоқдалар. «Биз совет павильонида саноатнинг қудратли кучини кўрдик, — деб ёзади павильонга келган кишилардан бири. — Бу эса Совет Иттифоқининг ҳамма жойларида кўриш мумкин бўлган ғоят катта муваффақиятларни исботлайдиган ёрқин далилдир. Совет Иттифоқи тинчлик учун курашаётган халқларни қўллаб-қувватлаш ишида катта хизмат кўрсатди. Яшасин кучсиз халқларнинг ҳимоячиси бўлган Совет Иттифоқи!».

«Дамашқдаги халқаро ярмарка, — деб кўрсатилади ёзувлардан бирида, — араб халқларига Совет Иттифоқидаги ҳаёт блан яхшироқ танишиш учун имкон беради ва ғарбий империалистик пропагандага қақшатғич зарба етказади».

Халқ вакиллари Бутунхитой мажлисининг состави

ПЕКИН, 4 сентябрь. (ТАСС). «Женьминьжибао» газетасининг хабар беришича, Марказий сайлов комиссиясининг 3 сентябрьда бўлиб ўтган бешинчи мажлисида комиссия а'зоси Дэн Сяо-пин биринчи чақириқ халқ вакиллари Бутунхитой мажлисига депутатлар сайлашнинг тугаганлиги ҳақида доклад қилди. Докладда айтилишича, 1954 йил июнь-июль ойлари давомида халқ вакилларининг вилоят аҳамиятидаги 150 та шаҳарда, 170 та йирик шаҳарнинг уездларида ва районларида бўлиб ўтган мажлисларда сайлов қонунига мувофиқ яширин овоз бериш йўли блан, халқ вакилларининг маҳаллий мажлисларига 16.680 депутат сайланди.

Июль ойининг охиридан август ойининг ўрталаригача вилоятлар, бевосита марказга бўйсунган шаҳарлар ва Ички Мўғулистон автоном области халқ вакилларининг мажлислари бўлиб ўтди. Депутатлар ХХР конституциясининг проектини муҳокама қилдилар, ҳокимият органларининг иши тўғрисида ҳисобот докладларини эшитдилар, шунингдек халқ вакилларининг Бутунхитой мажлисига депутатлар сайладилар.

Ҳаммаси бўлиб 1.226 депутат сайланди. Тайвань вилоятида сайланиши лозим бўлган вакилларнинг номлари депутатлар рўйхатига вақтинча ёзилмаган. Хитой халқи Тайвань вилоятини ҳали озод қилиши керак.

Халқ вакилларининг Бутунхитой мажлисига майда миллатлардан вакил қилиб, майда миллатлар яшайдиган районларда сайлов тўғрисидаги қонунга мувофиқ сайланган 150 депутат, шунингдек турли вилоятларда ва шаҳарларда сайланган 27 депутат вакил қилиб юборилган.

Марказий газеталар бугун биринчи чақириқ халқ вакилларининг Бутунхитой мажлиси депутатлари рўйхатини босиб чиқардилар.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИДА НАРХЛАР ЯНА КАМАЙТИРИЛДИ

БЕРЛИН, 5 сентябрь. (ТАСС). Бугун газеталарда Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг мажлиси тўғрисида ахборот э'лон қилинди. Ахборотда 1954 йил 3 сентябрьда ГДР ҳукумати озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари нархларини яна анча камайтириш тўғрисида ҳамда почта-телеграф тарифларини камайтириш тўғрисида қарор қабул қилганлиги айтилади. Ахборотда кўрсатиладики, ГДР ҳукуматининг меҳнаткашлар турмуш даражасини оширишга қаратилган бу янги тадбири натижасида ГДР аҳолисининг харидорлик қобилияти шу йилнинг охиригача 600 миллион марка ошади, 1955 йилда эса нархларнинг шу камайтирилиши натижасида аҳоли 1,8 миллиард марка фойда кўради.

Қарорга мувофиқ 6 сентябрьдан бошлаб давлат, кооператив ва хусусий чакана савдо шохобчаларида маргарин нархи ўрта ҳисобда 31 процент, мол ёғи нархи 41,6 процент, ўсимлик мойи нархи 45 процент, буғдой уни ва буғдой унидан қилинган моллар нархи 21 процент, қанд маҳсулотлари нархи 15—30 процент, кўн пойафзал нархи 30 процент камайтирилади ва ҳоказо.

Индонезия жамоатчилиги демократик лагерь мамлакатлари блан савдо муносабатларининг кенгайтирилишини талаб қилмоқда

ЖАКАРТА, 5 сентябрь. (ТАСС). Индонезия матбуоти Индонезиянинг демократик мамлакатлар блан савдо муносабатларини кенгайтиришини талаб қилмоқда.

«Ҳариан ракьят» газетаси бошмақолада Хитой Халқ Республикаси блан Индонезия ўртасида яқинда тузилган савдо битимига тўхталиб, бундай деб та'кидлайди: «Бу битим Осиёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига ҳамда Индонезия блан Хитой Халқ Республикаси ўртасида ҳамжиҳатлик ва маҳкам ҳамкорликнинг янада кенгайишига хизмат қилади».

«Бинтанг тимур» газетаси савдо-саноат доиралари вакилларининг баён этган фикрларини келтирадики, улар Хитойни халқаро савдо соҳасида ва хусусан Осиёдаги савдо соҳасида муҳим фактор деб, савдо битимининг тузилиши Индонезия блан Хитой ўртасида нормаль иқтисодий муносабатларни та'минлаш учун ҳал қилучи аҳамиятга эга ҳамда бу битим Индонезия учун қулай бўлиб, унинг ташқи савдоси учун кенг истиқбол очиб беради, деб ҳисобламоқдалар.

«Мердека» газетаси 1 сентябрь сонидаги редакцион мақолада Индонезия блан Хитой Халқ Республикаси ўртасида савдо битимининг имзоланиши Индонезиянинг умумий иқтисодий тараққиёти учун ҳамда унинг бошқа мамлакатлар блан муносабатлари учун жуда муҳим аҳамиятга эгадир, деб та'кидлайди. Газета «Индонезия блан Хитой ўртасида тузилган савдо битимидаги энг муҳим нарса — ҳар икки томоннинг савдо алоқаларини мустаҳкамлаш манфаатларида кўрсатган ҳамжиҳатликдир» деб та'кидлади.

Индонезия Коммунистик партияси МК бош секретари Айдитнинг баёноти э'лон қилинди. Бу баёнотда ҳукумат Совет Иттифоқи блан маҳкам савдо муносабатлари ўрнатишга чақирилади. «Совет Иттифоқи блан савдо-сотиқ, — дейилади баёнотда, — бизни четэл валютаси блан иш кўришдаги қийинчиликлардан халос қилаолади».

ЖАКАРТА, 5 сентябрь. (ТАСС). АНТАРА агентлигининг билдиришича, Жакартада Хитой Халқ Республикаси ва Индонезия ўртасида савдо битими имзоланганлиги муносабати блан Индонезия президенти Сукарно ХХР савдо министри ўринбосари Кун Юань бошлиқ хитой савдо делегацияси а'золарини қабул қилган.

Германия Демократик Республикасининг савдо делегацияси Деҳлига келди

ДЕҲЛИ, 5 сентябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикасининг савдо делегацияси Деҳлига келди. «Хиндустан таймс» газетасининг хабар беришича, бу делегация Хиндистон блан савдо муносабатларини ривожлантириш тўғрисида музокаралар олиб боради. Газета ҳозирги вақтда Хиндистон блан Германия Демократик Республикаси ўртасида савдо-сотиқни ривожлантириш учун қулай имкониятлар бор, деб та'кидлайди.

Германиянинг келажаги коллектив хавфсизликка боғлиқдир...

БЕРЛИН, 5 сентябрь. (ТАСС). ГДР қаршилик кўрсатиш антифашистик ҳаракати курашчиларининг комитети ҳамда демократик Германия Миллий фронти Миллий кенгашининг Берлин комитети 12 сентябрьда фашизмга ва урушга қарши кураш Халқаро кунининг ўтказилажаги муносабати блан Берлин аҳолисига қарата хитобнома чиқардилар.

Немис халқи олдида, дейилади хитобномада, халок бўлган курашчиларнинг васиятини бажариш, я'ни немис халқининг ашаддий душманлари —фашизм ва милитаризмнинг тикланишига бундан буён ҳечқачон йўл қўймайдиган бирлашган, тинчликсевар, мустақил ва демократик Германияни барпо этишдан иборат миллий вазифа туради...

Европа халқларининг, шунингдек немис халқининг қаршилик кўрсатиши натижасида Американинг «Европа мудофаа бирлашмаси» тўғрисидаги ҳарбий шартномаси барбод бўлди. Бутун Германиядаги ватанпарвар кучлар герман милитаризмини тиклашга уринаётган Аденауэр режимига янгидан-янги зарбалар бермоқдалар. Эндиликда террор ва ёлғончилик ёрдами блан Ғарбий Германияни ремилитаризациялаш сиёсатини давом эттириш йўлидаги ҳамма ҳийла-найранглар немис халқининг иродаси ва хуш'ёрлигига ҳамда жаҳон тинчлик лагери кучларига дуч келиб барбод бўлиши лозим. Немис халқининг бахтли келажаги, унинг демократик асосда қайта бирлашуви ҳамда сулҳ шартномасининг тузилиши Европа халқларининг коллектив хавфсизлик учун биргаликда кураш олиб боришларига чамбарчас боғлангандир.

Шарқи-Жанубий Осиёда агрессив блок тузилишига қарши

ПЕКИН, 4 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг Жакартадан билдиришича, Индонезия миллий партияси раисининг ўринбосари Мангунсаркоро ҳафтада бир марта чиқадиган «Берита мингу» газетасининг мухбири блан суҳбатда СЕАТОнинг тузилиши Шарқи-Жанубий Осиёдаги аҳволни ёмонлаштиради, халос деб айтган.

Империалистик мамлакатлар, деган у, СЕАТО ёрдами блан ўзларининг мустамлакачилик ҳукмронликларини сақлаб қолмоқчи бўладилар. Осиё халқлари назарида СЕАТО четэл мустамлакачиларининг Шарқи-Жанубий Осиёдаги мамлакатларда ҳукмронлик қилишларининг янги формасидир.

Мангунсаркоро Индонезияни тинчлик асосида Осиё халқлари блан дўстона муносабатлар ўрнатиш учун кўпроқ ташаббус кўрсатишга чақирган.

Германия демократик Республикасидаги жосуслар шайкаси устидан суд

БЕРЛИН, 4 сентябрь. (ТАСС). АДН агентлигининг хабар беришига қараганда, Ғарбий Германия касаба союзларининг ўнг раҳбарлари томонидан ташкил қилинган «шарқий бюро» деб аталучи жосуслар ташкилотининг бир группа агентлари устидан Галл шаҳрида ўтказилаётган суд тамом бўлган.

Суд жавобгарлигига тортилган Карл-Гейнц Кайзер, Пауль Геттер, Гельмут Штрикзнер, Пауль Филипп ва Эмма Кайзернинг бирнеча йиллар мобайнида Галл округида жосуслик қилиш блан шуғулланганликлари ва қўпоручилик ишларини олиб борганликлари аниқланган.

Суд Кайзерни 12 йилга, Геттерни ва Штрикзнерни ҳарқайсисини 9 йилга, Филиппни ва Э. Кайзерни 8 йилдан меҳнат-аҳлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилган.

ГУЛ БАЙРАМИ

Максим Горький номли маданият ва истироҳат боғи ҳарқачонгидан ҳам шинам қилиб безатилган. Бу ерда одамлар гавжум. Шаҳар мактабларининг ўқучилари ва меҳнаткашлар байрам либосида. Уларнинг ҳушчақчақ овозлари ва музика садолари узоқ-узоқлардан баралла эшитилмоқда.

Кеч соат беш... Боғнинг марказий дарвозасидан бошланган йўлдаги фантанчалардан қўмқўк сувлар отилмоқда. Йўлнинг икки ёни ранг-баранг гуллар блан безатилган. Йўлакча чекаларига экилган турли дарахтларга тортилган қоғоз гуллар майин шабада блан ўйнашаётгандай кўринади. Катта-катта столларга мактаб ўқучилари, пионерлар уйлари ва пионер саройлари ҳузуридаги табииёт тўгараги а'золари ҳамда ҳаваскор гулчилар томонидан ўстирилган гуллар қўйилган.

— Қаранг қандай ажойиб гул! Буни ким ўстирган экан-а? — сўради тамошабинларнинг бири консультантдан.

Консультант тамошабинга бу гулни Куйбишев районидаги пионерлар уйи ҳузуридаги табииёт тўгарагининг а'зоси, 42-нчи мактабнинг 7-нчи синф ўқучиси Светлана Убайдуллаева ўстирганлигини гапириб берди.

Света ўстирган «Бегония» гули ўзининг хушбўйлиги блан ҳамманинг диққатини жалб этмоқда. У, бу гулни шу йилнинг ўзида уч марта эккан. Ҳозир гул барқ уриб очилиб ётипти. Тўгарак а'золаридан Ида Асқархўжаева парвариш қилган Нил дар'ёсининг ботқоқ сувларида ўсучи Цинерус-Папирус гули, Лена Пучкова ўстирган япония ва жанубий Хитой ўсимлиги «Аспидистра» (уларга ғуж ўсканликлари учун «Аҳл оилача» деб ном берилган), Валя Василевская томонидан ўстирилган тропик ўрмон ўсимлиги «Филлодендрон» каби гуллар виставкани безаб турипти.

Ўрток Н. И. Шолохова раҳбарлигидаги бу тўгарак 20 йилдан бери ишлаб келмоқда. Тўгарак а'золари шу ўтган вақт ичида 213 дан ортиқ турли хил гул ўстирдилар.

Виставкага республика ёш натуралистлар станциясининг, Островский номидаги пионерлар саройининг гулчилари ҳамда мактаб ўқучилари ўзлари ўстирган бирқанча янги нав' гуллари блан қатнашдилар. Ёш натуралистлар станциясиҳузуридаги тўгаракнинг машҳур ҳаваскор гулчиси Т. И. Арунов раҳбарлигида бу йил 10 минг хил гул ўстирилди. Бу ерда ўстирилган ба'зи ўсимликлар шу йилнинг кузида Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига юборилади. Тўгарак а'зоси, виставка кандидати Турғун Валиев яқинда Москвадан қайтиб келди ва Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасида ўз ўсимликлари экиладиган жойнинг қандай тайёрланаётганлиги ҳақидаги хабарни тўгарак а'золарига гапириб берди.

43-нчи ўрта мактабнинг ҳаваскор гулчилари — 9-нчи синф ўқучиси Симонованинг «Ўрмон папоротниги» ва Г. Самсонованинг «Лавр», 7-нчи синф ўқучиси М. Мухторованинг «Колсус» ҳамда В. А. Муравьевнинг хилма-хил георгин гуллари тамошабинлар диққатини ўзига жалб қилди.

Гул байрами муносабати блан боғнинг ёзлик клубида тантанали йиғилиш бўлди. Йиғилишни шаҳарни кўкаламзорлаштириш жамиятининг раиси ўрток В. М. Муравьев очди.

— Биз, — деди у, — шаҳримизни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш учун гул нав'ларини кўпайтиришимиз керак. Бу соҳада мактаб ўқучилари катта ишлар қилишлари мумкин.

Йиғилишдан сўнг яхши ва янги нав'ли гуллар ўстирган ҳаваскор гулчиларга мукофот топширилди. Гулчи Симонова биринчи, Убайдуллаева иккинчи, Нурмуҳамедова учинчи ва А'замова тўртинчи даражали мукофот олдилар. Шундан сўнг Сталин номли ва Островский номли пионерлар саройи бадиий ҳаваскорлари ижросида концерт берилди. Шунингдек республика қўғирчоқ театрининг ижодий коллективи байрам қатнашчилари учун «Қизил гул» пьесасини қўйиб берди ва «Гуллар» кинофильми намойиш қилинди.

Суратда: (чапдан ўнгга) 92-нчи мактаб 6-нчи синф ўқучиси **Оля Бурьянова,** 84-нчи мактабнинг 6-нчи синф ўқучиларидан **Аля Пўлатова, Ақида Хожимуродова** ва 92-нчи мактабнинг 3-нчи синф ўқучиси **Лора Семеновалар.**

М. НУРМУҲАМЕДОВА,
Ў. УМАРБЕКОВ.

Б. Мазур фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси.)

Маданият ва истироҳат боғининг ишини яхшилаш учун

Тошкент шаҳар совети Сталин номли маданият ва истироҳат боғининг меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатишдаги ишини муҳокама қилди.

Муҳокама натижасида боғ территориясидаги аллея, гул ва майдончалар системали равишда суғорилмаслиги, йўл атрофидаги ўтлар ва дарахтларнинг қуриб қолганлиги аниқланди. Қуриган дарахтлар шу вақтгача кесиб олинмаган. Ёш темирйўлчилар станцияси мунтазам супириб турилмайди. Ёш денгизчилар клубининг биноси эса ҳозиргача ремонт қилинмаган. «Буревестник» спорт майдонида турли қурилиш материаллари ва ташландиқ нарсалар уюлиб кетган. Кўпгина қайиқлар ишдан чиққанлиги учун капитал ремонт қилишни талаб этади. Бу ердаги театр қурилиши, парк атрофини ўраш тамомланмаган. Қурилиши керак бўлган об'ектларга 125 минг сўм маблағ ажратилган бўлишига қарамай, бу маблағдан фақат 13 минг сўмгинаси фойдаланилган.

Булардан ташқари маданият ва истироҳат боғида олий ўқув юртлари ўқитучилари ва саноат корхона меҳнаткашларининг маданий кечалари, илмий ходимлар ва ёзучи ҳамда ишлабчиқариш новаторлари блан учрашувлар уюштирилмайди. Бу ердаги лектория қониқарсиз ишламоқда.

Қисқа сатрларда

* Қорасув районида ташкил қилинган кўчма кино меҳнаткашларга яхши хизмат қилмоқда. Яқинда Максим Горький номли, Ворошилов номли, Жданов номли ва бошқа колхозларда «Ёш гвардия», «Жасур кишилар», «Чин инсон ҳақида қисса» номли кинофильмлар кўрсатилди.

Р. Аҳмаджонов.

* Оржоникидзе районидаги Маленков номли колхозда бу йил янги типдаги амбулатория қурилиб, фойдаланишга топширилди. Колхозчилардан 60 га яқин киши уй-жой қуриб олди. Уларнинг уйларига электр ва радио точкалари ўрнатилди.

А. Тожиев.

* Сирдар'ё районидаги Охунбобоев номли колхозда битта 10 йиллик мактаб ва колхоз правлениесининг биноси қурилди. Ҳозир 2 та газ сушилкасининг қурилиши бошланди.

Ж. Ҳакимов.

* Чиноз районидаги Маленков номли, Ворошилов номли, Молотов номли ва Шверник номли колхозларни район маркази блан туташтиручи 14 километрлик йўлга тош ётқизилди ва йўлни кесиб ўтадиган 11 та катта ариқ ва зовурлар тозаланиб, кўприклар қурилди. «XIX партс'езд», «Қизил Октябрь» ва Сталин номли колхозларда 60 километр узунликдаги ариқ ва зовурлар тозаланди.

Н. Саидов.

Кино

Лўлилар шовқинли тўда бўлишиб,
Бессарабияда кўчиб юрарлар.
Бир дар'ё лабида бугун қўнишиб,
Жулдир чодирларин қуриб тунарлар.
(А. С. Пушкин).

Киборлар ҳаётидан қочиб, табиат қучоғига отилган, ўзига бошпана берган кўчманчи халқнинг урф-одатларини менсимовчи, қоронғиликда танҳо кезиб юрган рус дворян бойваччаси Алекони лўлилар қабиласининг доно ва идрокли бошлиғи чолнинг қизи Земфира ўз чодирига бошлаб келади. Алеко эркин ҳаёт кечиручи лўлилар блан бирга яшайбошлайди, Земфирага уйланади. Орадан икки йил ўтади. Алекодаги шахсиятпарастлик, мағрурлик, жамиятда ўзига ўрин тополмаслик каби салбий хислатлар Земфирага ёқмайди. Земфиранинг Алекога нисбатан севгиси сўнаборади. Земфира учун Алеконинг шижоатли қарашлари ҳам, доимо қовоғини солиб юриши ҳам тамоман нафратли ва совуқ туюлади. Земфира ундан узоқлашади. Кўзлари доим кулиб боқучи, қалби пок, қувноқ бир лўли йигит Земфиранинг муҳаббатини қозонади. Земфиранинг ёш лўли блан яқинлашиши Алеконинг рашкини қўзғотади. Лўлиларнинг байрами ҳам, шўх ўйин-кулгилари ҳам Алеконинг ғам гуссага тўлган кўнглидаги рашк ўтини сўндираолмайди. Алеко ғазаб блан тўлқинланаётган дар'ё қирғоғига кетади. Бу пайт Земфира ўз ва'дасига мувофиқ ёш лўли йигити блан учрашган ва у блан бирга эди.

Севишган юракларнинг тунги учрашуви пайтида тасодифан уларнинг устига келиб қолган Алеко аввал лўли йигитни, сўнг Земфирани пичоқ санчиб ўлдиради. Земфиранинг ўлими олдидаги фар'ёдини эшитган лўлилар тўпланиб келадилар. Улар икки ёшнинг қотили Алекога оғир жазо берадилар: уни ўзларидан ажратиб, чўлда ёлғиз қолдириб кетадилар. Яна кимсасиз бошпанасиз Алеко дар'ё қирғоғида танҳо қолади.

Бу ҳаяжонли воқиа улуғ рус шоири А. С. Пушкиннинг «Лўлилар» поэмасида поэтик тарзда ҳикоя қилинган эди.

Рус музика сан'атининг йирик арбоби Рахманинов томонидан бу поэма асосида яратилган бир пардали опера неча ўн йиллар давомида тамошабинларнинг диққатини ўзига жалб этиб, ундаги чуқур эмоцияли гўзал музика кишиларни мафтун қилиб келди ва келмоқда.

Совет тамошабинлари яқинда бу операни мамлакатимизнинг энг яхши опера театрларидан бири — Ленинград опера ва балет театри артистлари ижросида кино экранида кўриш ва эшитиш бахтига муяссар бўлдилар.

Бу бадиий ва рангдор фильм А. Абрамова ва Г. Рошаль сценарийси асосида «Ленфильм» киностудияси ишлаган.

XIX аср бошларидаги дворян зиёлиларининг вакили, дворян цивилизацияси натижасида майдонга чиққан, фикр ва ҳаёти қарама-қаршиликлар блан тўлган Алеко образини артист А. Огнивцев зўр маҳорат блан ижро этган. А. Огнивцевнинг юриш-туришида боқишларида Алеконинг иродали шижоатли характери ва шу блан бирга жамиятда ўзига муносиб ўрин топаолмаган эгоист дворян бойваччасининг қиёфаси яққол намоён бўлади. Зўр иродали, қўрқмас ва хеч нарсадан қайтмайдиган Алеко — А. Огнивцев: «Учратсам... ёвимни, қасам'ёд этаман... денгиз гирдобига сесканмасданоқ бир тепиб юборардим», дейди-ю, аммо ўз кучини қайга сарфлашни билмайди. Артист А. Огнивцев шу туйғу, шу фикр блан яшовчи Алеконинг бутун ички дун'ёсини тўлалигича гавдалантираолган.

СССР халқ артисти М. Рейзен ижро этган Земфиранинг отаси — кекса лўли образи тамошабинлар хотирасида узоқ вақт сақланиб қолади. М. Рейзен халқ тилагини ифодаловчи, салобатли, ақлли ва доно лўли образини ҳартомонлама очиб бераолган. М. Рейзен чолнинг ўз ёшлигида Мариула деган аёлга уйланганлиги, унинг ташлаб кетганлиги ҳамда бу воқиа бутун умр бўйи унинг қалбида оғир дард қолдирганлиги ҳақидаги ариясини катта маҳорат блан ижро этади.

Мусаффо қалб эгаси қувноқ, шўх Земфира ролини ўйнаган артист И. Зубковская лўли қизнинг бутун фазилатларини, унинг ички кечирмаларини ифода этишда катта муваффақиятларга эришган, И. Зубковская яратган Земфиранинг лирик образида озодликни, хушчақчақликни севучи оқ кўнгил кишиларнинг соф қалби ёрқин акс эттирилган.

Унинг севгилиси ёш лўли йигитининг жонли образини яратган артист С. Кузнецов ўз ролини тушунган ҳолда ижро этган. Унинг сиймосида чаққонлик, қизиққонлилик, беғубор ёшлик барқ уриб туради. С. Кузнецов яратган ёш лўли йигити ҳақиқатан ҳам ўзининг эпчиллиги, жанговорлиги, софдиллиги блан Земфиранинг муҳаббатини қозонаолган қаҳрамон образи бўлиб чиққан. У ижро этган лўлича рақс дуэт, ария ва ариозалар томошабинда чуқур таассурот қолдиради.

С. В. Рахманинов ёзган музика ўзининг жозибадорлиги, ёқимлилиги блан алоҳида ажралиб туради. Воқиаларни бўртдириб кўрсатишда, драматик ва'зиятларни ҳаққоний ифодалашда Рахманиновнинг жозибадор, жарангдор музикаси катта роль ўйнайди. Айниқса рақсларнинг музикаси лўлилар мелодияларининг ўзига хос томонларини тўла қамраб олган. Музика қаҳрамонларнинг ички туйғуларини тўла ифодалайди. Речитативлар ҳам жуда ёқимли ёзилган бўлиб, воқиаларни осонлик блан тушуниш имкониятини беради.

Фильмда РСФСР халқ артисти Б. Златогорова ижро этган қари лўли аёли образи ҳам муваффақиятли чиққан деб айтиш мумкин.

Оммавий саҳналар айниқса ҳаққоний ва муваффақиятли постановка қилинган. Чолнинг ашуласини тинглаш, байрам тантанаси, фильмнинг финалидаги кўчиш маросими каби оммавий саҳналар айниқса та'сирли ва ҳаётий бўлиб чиққан.

Постановкачи-режиссёр С. Сиделов ва режиссёр Л. Махтин ўртоқлар ҳарбир образнинг индивидуал бўлиб чиқишига, қаҳрамонларнинг арияларининг муваффақиятли, равон ижро этилишига ҳамда оммавий саҳналарнинг муваффақиятли чиқишига эришганлар.

Ранг-баранг табиат манзараларини, табиатнинг романтик кўринишларини, гўзал дар'ё соҳилини суратга олишдаги оператор А. Назаров ва А. Болтянский ўртоқларнинг ижодий хизматини алоҳида қайд қилиб ўтиш керак. Улар ҳақиқатдан ҳам лўлилар қўнаоладиган жойларни топаолганлар, қаҳрамонларнинг руҳига мос табиат манзараларини, уларнинг ички дун'ёсини кенгроқ очиб бераоладиган экспозицияларни усталик блан танлаганлар.

«Алеко» кинофильмини суратга олган Ленин орденли «Ленфильм» кино студиясининг ижодий коллективи А. С. Пушкиннинг ўз сўзи блан айтганда «Эрк блан олиб-сотарлик қилинаётган, ўзича фикр юргизишга йўл қўйилмайдиган, фақат тилла блан кишан иш берадиган дим шаҳарларнинг эркисизлигини» фош этган «Лўлилар» поэмасининг ғоясини очиб беришда катта муваффақиятга эришган.

Бу фильм улуғ рус шоири А. С. Пушкиннинг гўзал поэтик маҳорати, «Қудратли тўда» груҳига мансуб улуғ композитор Рахманиновнинг рус музика сан'атига қўшган олийжаноб ҳиссаси — «Алеко» операси блан миллион-миллион тамошабинларни таништиришда, шубҳасиз, катта роль ўйнайди.

Р. РАҲМОНОВ.

Редактор ўринбосари
М. КОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 7/IX да **Қутлуғ қон,** 8/IX да **Бой ила хизматчи.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (Ҳамза номли театрнинг ёзги биноси) — 8/IX да **Фарҳод ва Ширин.**

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 3 дан) — бадиий фильм **Инженер Кочиннинг хатоси.**

НАВОИЙ номли — кеч соат 5 да янги рангли ҳужжатли фильм **Қозоғистоннинг бепоён ерларида,** кеч соат 10 да **Кема командири.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз соат 1 гача **Тоғ кўлининг сири,** кеч соат 10 да **Штраф майдончаси.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз соат 12 гача **Қозоғистоннинг бепоён ерларида,** кундуз соат 12 дан кеч 8 гача янги бадиий фильм **Алеко,** кеч соат 8 дан **Волга-Волга.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ номли, «Хива» — **Инженер Кочиннинг хатоси.**

«9-НЧИ МАЙ» — **Сепли тўй.**

«УДАРНИК» — **Алеко.**

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз **Ғарбий зона,** кечқурун **Жонажон диёр қўшиқлари.**

„Тошкент ҳақиқати"
ва
„Ташкентская правда"
ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИГА
октябрь ойи учун ва 1954 йилнинг охиригача
обуна қабул қилиш давом этмоқда

Айрим кишилардан обуна муассаса ва ташкилотлардаги обуна пунктларида, шунингдек почта ва «Союзпечать» бўлимларида қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157, Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р 07525 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1461.